

לאה אייצ'יק Lea Aitchek

00:00:00:09 00:00:07:03
נולדתי במקום שנקראה "סקלט".
עד היום אינני יודעת איפה הכפר,

00:00:07:08 00:00:12:07
לא הלכתי לראות את הכפר,
אני מכירה את המקום רק מסיפורים.

00:00:12:09 00:00:18:23
עברנו לכפר "אמבובר" כשאני נולדתי,
בזמן המעבר אחותי הייתה קטנה מאוד.

00:00:20:04 00:00:30:24
"אמבובר" הפכה להיות עיר של יהודים,
בזכותם, כי הם היו המייסדים של המקום.

00:00:31:02 00:00:35:20
הם היו הראשונים שהקימו את הכפר.
הם החליטו להקים את המקום,

00:00:35:24 00:00:43:12
מכיוון שהכפר התחיל להיות צפוף,
בגלל ריבוי של האוכלוסייה שגדלה,

00:00:43:18 00:00:49:19
לא היה מספיק מרעה לבהמות,
ולא היה מספיק עשב לפרות.

00:00:50:24 00:00:56:24
אבי נשא אותי על כתפיו,
אמי נשאה את אחותי על גבה,

00:00:57:00 00:01:02:24
סבתא שלי נשאה תינוק בגילי,
כך הם הגיעו ל"אמבובר".

00:01:03:24 00:01:05:14
מה שמך? איך קראו לך?

00:01:05:16 00:01:15:20
סבתא שלי קוראת לי "טדפלצ'י",
בכפר באתיופיה האמהות מיילדות,

00:01:15:23 00:01:20:22
בזמנו, מקום עם שירותי רפואה
היה מאוד רחוק מאיפה שהם גרו.

00:01:21:00 00:01:31:22

ליהודים היה ידע ומיומנות בתחום,
הם קראו לאנשים שידעו ליילד,

00:01:32:04 00:01:39:24

כאשר נולדתי הייתי נקייה יחסית,
לכן קראה לי בשם "טדפלצי".

00:01:40:05 00:01:45:24

מה המשמעות?
-היא לבנה, לא לגעת כי היא תתלכלך.

00:01:46:24 00:01:58:09

אבי העניק לי את השם לאה,
שני השמות מופיעים בתעודת הזהות.

00:01:58:21 00:02:02:14

האם העניקו לך שמות נוספים?
-אה... שמות נוספים?

00:02:02:17 00:02:07:12

כן, למשל דודות של אבי,
אחת הדודות של אבי,

00:02:07:15 00:02:11:18

סבתא שלי מצד אבי,
לא הספיקה לראות אותי,

00:02:11:20 00:02:16:00

כי היא נפטרה לפני
שהספיקה לחתן את אבי,

00:02:16:04 00:02:19:18

קראה לי בשם "בייצ'יש" שפירושו,
חבל שסבתא שלך לא ראתה אותך.

00:02:19:19 00:02:26:09

דודה אחרת קראה לי בשם "נטרצי".
בתהליך ייצור הזהב משתמשים באש,

00:02:26:11 00:02:32:24

כאשר מתיכים, יוצא זהב ממש יפה,
לכן אמרה יפה כמו זהב, "נטרצי".

00:02:33:24 00:02:36:18

אוקיי. איך קראו להורים שלך?

00:02:37:01 00:02:45:09

לאבי קוראים טרונוך יעקב, יעקב יאסו,
יאסו מדהני, מדהני זואטה.

00:02:46:01 00:02:56:01
מצד אמי אתיופיה קסהון, קסהון טקה,
טקה לייטו, לייטו שורשה.

00:02:56:11 00:03:03:05
לסבתא שלי קוראים
בשם "צהייטו" חנניה,

00:03:04:04 00:03:11:21
אהה... לאימא שלה
קראו "שטיי אנקווייהוש".

00:03:12:04 00:03:20:24
לסבתא מצד אבי קוראים טגבה טיים.
אז, אלו הדברים.

00:03:20:24 00:03:25:20
כמה אחים ואחיות יש לך?

00:03:25:23 00:03:32:02
יחד איתי אנחנו 12 אחים ואחיות.
לפני שנה אחות נפרדה מאיתנו,

00:03:32:09 00:03:39:13
כל האחים וכל האחיות עלינו ארצה,
כולנו עלינו יחד עם כל הילדים.

00:03:39:15 00:03:45:11
איזה מספר את?
-אני הבכורה.

00:03:45:14 00:03:52:11
הורייך עזבו ל"אמבובר"?
כן-

00:03:52:15 00:04:00:05
מה את זוכרת "מאמבובר"?
מה זיכרונות הילדות שלך?

00:04:00:14 00:04:09:07
כילדה אני זוכרת את "אמבובר",
כמקום מישורי עם הרבה מים.

00:04:09:24 00:04:18:17
אהה אני ודודתי היינו קרובות בגיל,
היינו הולכות וקוטפות פרחים,

00:04:18:23 00:04:25:07
לאחר מכן היינו נכנסות למים לשחק,
היינו חוזרות רעבות לבית,

00:04:25:10 00:04:31:02
סבתא הייתה מגישה לנו לאכול,
אלו הדברים שאני זוכרת.

00:04:31:24 00:04:40:22
האם את זוכרת את הבית שלכם?
את הסביבה ואיך הבית היה בנוי?

00:04:40:24 00:04:45:24
אני זוכרת. לרוב אני זוכרת,
את הבית של סבתות שלי.

00:04:46:01 00:04:49:01
את ביתה של סבתא צהייטו חנניה,
ואת הבית של טקה קסהון.

00:04:49:04 00:04:58:19
הבית שלהם היה בנוי מ-12 עמודים,
היו סביב הבית 12 מוטות מעץ.

00:04:58:21 00:05:04:22
הבית היה גדול מאוד,
בצדו השני מעבר למוטות,

00:05:04:24 00:05:12:18
חלקו היה מיועד למטבח,
חלק נוסף שימש כחדר שינה,

00:05:12:20 00:05:20:12
חלק נוסף שימש כמקום להכנת אוכל,
הכינו מקום שמיועד להבערת אש.

00:05:20:15 00:05:28:22
בתקופתו הבית נחשב מאוד גדול,
הדלת היה מכוסה עור,

00:05:29:21 00:05:38:16
כי זה חרות בזיכרון שלי,
אני לא מסתפקת בבית קטן...

00:05:39:18 00:05:44:15
אוקיי. אילו משחקים היו לכם?
מה את זוכרת?

00:05:44:18 00:05:52:24
כאמור בילדותי היינו גרים ב"אמבובר",
ומשפחתו של אבי התגוררו ב"סראמלה".

00:05:53:03 00:05:57:13

שני הכפרים היו קרובים אחד לשני,
הפריד ביניהם נהר שעבר באמצע.

00:05:57:15 00:06:07:24
לאחר מכן ביקשו מאבי שיעבור לכפר,
הוא עזב את הוריו ועבר להתגורר שם.

00:06:08:17 00:06:12:20
בכפר החדש היו להם
שטחי אדמה נרחבים,

00:06:12:21 00:06:21:05
לגידול שעורה, תירס, ירקות,
שטחי גידול לטף, לאפונה.

00:06:21:09 00:06:26:23
במקום הזה גידלו הרבה דברים,
במקום מסוים גדל משהו מסוים,

00:06:26:24 00:06:30:22
תנאי הקרקע ב"סראמלה" איפשרו
לגדל על הקרקע כמעט הכל.

00:06:30:24 00:06:37:13
הם לקחו אותו לכפר בשל תנאי הקרקע,
להוריי היו הרבה פרות, לכן חלב היה בשפע.

00:06:38:24 00:06:45:01
כשאת אומרת לקחו אותו, לקחו אותו לבד?
-לא, יחד עם אמי ואותנו גם.

00:06:45:19 00:06:53:24
המקום היה ממש קרוב, הלכנו לשם.
בית הספר נמצא בכפר ב"אמבובר".

00:06:54:20 00:07:02:24
משם, הילדים של דודים של אבי,
הנכדים של סבתא וסבא של אבי,

00:07:03:24 00:07:09:03
הם היו יחד שם, החברים שלי
שהם פחות או יותר בגילי,

00:07:09:07 00:07:13:13
היו גם את האחיות שלי,
היו לנו הרבה משחקים,

00:07:13:16 00:07:22:21
היינו משחקים עם כדור,
קוראים למשחק בעברית, מחניים.

00:07:22:24 00:07:26:04
איך קראו למשחק באמהרית?
-"ווגאנקלאיי".

00:07:26:15 00:07:35:24
היינו מתחלקים לשתי קבוצות,
זורקים אחד על השני כדי לפסול.

00:07:35:24 00:07:42:24
היה לנו משחק בשם "אנקשהקש",
מניחים קרש על הקרקע לכל משתתף,

00:07:43:00 00:07:49:06
מודדים את המרחק עם רגל אחת,
ומסמנים את המרחק לקפיצה,

00:07:49:08 00:07:56:02
מי שמצליח לדלג על רגל אחת
ומגיע ליעדו בלי שהוא נגע בקרש,

00:07:56:07 00:08:04:24
מי שמנצח סוחבים אותו על הגב
כפרס לאן שהוא רוצה...

00:08:06:07 00:08:14:19
עד איזה גיל שיחקת את המשחקים הללו?

00:08:16:17 00:08:25:19
היה לנו עוד משחק ששיחקנו,
מתחלקים לשני קבוצות של שחקנים.

00:08:25:22 00:08:30:12
אם תוך כדי קפיצה את דורכת בביתם,
הפרס למנצח הוא לקיחתו למקום אחר.

00:08:30:15 00:08:40:23
מה הכוונה לביתם של אחרים?
-זה מגודר באבן ומחולק לפי קבוצה,

00:08:40:24 00:08:52:03
אז כל קבוצה קופצת לצד השני,
אם הצליחו לגעת בו שלא בביתו,

00:08:52:07 00:08:58:21
המפסיד הופך להיות אסיר שלהם,
לא נגעו אז ניצחנו אותם, זה המשחק.

00:08:59:02 00:09:05:24
היינו משחקים את המשחקים הללו

עד גיל מאוחר מאוד.

00:09:06:10 00:09:17:24
מאחר שלא למדנו ביום שבת וביום ראשון,
גם יום ראשון היה כמו שבת, לא עבדו,

00:09:18:01 00:09:24:14
יצאנו בשעות הבוקר בשביל לשחק,
היו צריכים לקרוא לנו לאכול צהריים,

00:09:24:17 00:09:31:15
גם בימי ראשון היה אותו דבר,
היה ממש כיף, אני נזכרת בזה,

00:09:32:24 00:09:41:24
היה לנו עוד משחק,
היינו מתחלקים לכמה קבוצות,

00:09:42:01 00:09:47:09
כל אחת מהקבוצות,
מתחלקת כמו למשפחה,

00:09:47:12 00:09:54:06
היינו הולכים לבית שלנו,
ומביאים לחם, אינג'רה ועוד,

00:09:54:08 00:10:01:24
לאחר מכן היו שם פירות יער
כי היינו גרים ליד הנהר,

00:10:02:08 00:10:06:24
היינו קוטפים את פירות היער,
אם זה היה ביום שבת, ההורים כעסו.

00:10:07:21 00:10:14:01
היינו משחקים במשחקי תפקידים,
כמו שראינו אצל המבוגרים בכפר,

00:10:14:11 00:10:19:11
היינו נכנסים לבית כנסת ומתפללים,
היינו מגישים לעצמנו אוכל ואוכלים,

00:10:19:14 00:10:25:05
האמת הייתה לי ילדות ממש כיפית.
כן, זה נשמע ככה.

00:10:25:24 00:10:30:04
האם היית עוזרת בעבודות בית?

00:10:30:06 00:10:34:16

כן, אני הייתי עוזרת בית,
הייתי משחקת עם הילדים,

00:10:34:21 00:10:40:01
בגלל שהייתי הבכורה,
הייתי שמה את התינוק צמוד לגב,

00:10:40:04 00:10:46:05
היה דלי מיוחד שהכינו בשבילי,
הייתי מביאה מים מהבאר.

00:10:46:08 00:10:54:14
לאחר שאחיותיי קצת גדלו,
היינו, אוספות עצים להסקה.

00:10:54:16 00:10:59:18
היינו מנקים את הבית,
ומאחר שגררו קייסים בסביבה,

00:10:59:20 00:11:09:07
בכל ימי חמישי היו מנקים את האזור,
כולם היו מתאספים כדי לנקות יחד.

00:11:10:03 00:11:17:03
אני זוכרת שמה שלא הספיקו
בחמישי עשו ביום ראשון,

00:11:17:24 00:11:20:15
הכוונה זה ליהודים
בגלל יהדותם,

00:11:20:17 00:11:30:05
כך הם היו עושים,
בחמישי טוחנים את הקמח,

00:11:30:08 00:11:41:17
ביום שישי הנשים המבוגרות
היו מברכות על האוכל, בברכת המזון.

00:11:41:20 00:11:46:21
מכינות את הבצק להכנת לחם שבת,
מכינות את הלחם המיוחד לכבוד השבת,

00:11:46:23 00:11:51:05
עבורנו היו מכינות בצד
חלות קטנות ונותנות לנו.

00:11:52:12 00:11:55:07
עד איזה גיל נשארת בבית?

00:11:56:04 00:12:05:07
למען האמת, אני לא זוכרת את הגיל,
בזמנו כשהיינו גרים באתיופיה,

00:12:05:13 00:12:15:08
רק בישראל חוגגים את יום ההולדת,
שם לא עשו מזה עניין ולא חגגו את היום.

00:12:15:11 00:12:20:13
עד שהלכתי לבית הספר,
הייתי עם הוריי בבית שלהם.

00:12:20:23 00:12:26:05
באיזה גיל נכנסת לבית הספר?

00:12:26:20 00:12:31:24
הייתי ילדה, כאשר הגדולים הלכו
לבית הספר הלכתי אחריהם.

00:12:32:03 00:12:40:24
הלכתי לביה"ס לא בגלל שהייתי בשלה,
יחד עם הגדולים למדתי את האותיות.

00:12:41:21 00:12:48:12
אני למדתי את האותיות בעברית,
לפני שלמדתי את האותיות באמהרית.

00:12:49:01 00:12:54:10
ישראלים שהגיעו מהארץ הקימו
פנימייה בעיר "אסמרה" באתיופיה,

00:12:54:24 00:13:04:06
לקחו את הקייסים וכמה תלמידים ל"אסמרה"
ולימדו אותם שם עברית והחזירו אותם,

00:13:05:01 00:13:08:07
אלה שלמדו שם חזרו לכפר,
הם לימדו אותנו.

00:13:08:16 00:13:10:24
איפה הם לימדו אתכם?

00:13:11:02 00:13:14:05
בכפר "אמבובר" ובכפר "סראמלה".
- אוקיי.

00:13:14:24 00:13:23:08
כשהלכת לביה"ס, למדת עם הקייסים
או ב"אמבובר"? מה את זוכרת?

00:13:24:09 00:13:33:03
אני זוכרת שהגיעו מ"אסמרה",
אספו ילדים, פתחו ביה"ס ב"אמבובר",

00:13:33:08 00:13:40:24
אספו ילדים בכל אזור,
מ-"אמבובר" ומ-"סראמלה",

00:13:41:01 00:13:45:24
המורים היו לוקחים אותנו יחד
כדי שלא נפחד, שם היינו לומדים.

00:13:46:03 00:13:51:00
אני זוכרת את קייס דוויט ז"ל,
שהלך ולמד ב"אסמרה",

00:13:51:03 00:13:59:11
היה גם את אלקה באיי,
ואלקה קהט - לא למדתי אצלו,

00:13:59:16 00:14:06:14
היו ילדים גדולים ממני שלמדו אצלו,
לכן היו הרבה מורים שלימדו אותנו.

00:14:06:24 00:14:15:24
את הבכורה בבית, הוריך לא ביקשו ממך
עזרה בבית? איך הצלחת ללכת לביה"ס?

00:14:16:07 00:14:21:22
הכפר "סראמלה"
היה שונה ממקום אחר,

00:14:21:24 00:14:30:06
השונה נראה בגלל שלרוב
האנשים היה רצון ללימודים,

00:14:30:10 00:14:38:12
למשל אבי, רצה מאוד ללמוד
עם אבא יונה, אבל לא הסתדר לו,

00:14:38:21 00:14:47:21
כי אמו חלתה ואחר כך היא נפטרה,
רצה שילדיו ילמדו, כי לו לא הסתדר.

00:14:47:24 00:14:54:19
בלי להגיד אישה או גבר כולם למדו,
למרות שחלק התנגדו שאישה תלמד,

00:14:54:22 00:14:59:14
אמרו שאת האישה צריך לחתן,

אבל המורים לא שמעו להם.

00:14:59:18 00:15:03:04
האם את זוכרת שאמרו דבר כזה?
-כן, הייתי שומעת,

00:15:03:13 00:15:10:07
הכינו קפה, אנשים הגיעו מרחוק,
למה מלמדים את הבנות,

00:15:10:10 00:15:15:23
צריך ללמד אותן איך להחזיק בית,
הן צריכות להבין מה זה נישואין,

00:15:15:24 00:15:22:23
למה הבנות לומדות יחד עם הבנים,
ההורים היו עונים, מה אתם מבינים,

00:15:23:04 00:15:29:24
אנחנו רוצים שהן ילמדו וישכילו,
בעל או חתונה תמיד יהיה להן,

00:15:31:20 00:15:40:17
סיפרת שהקייסים שלימדו,
היו עושים לכם בבוקר כנסים.

00:15:40:19 00:15:47:14
מה את זוכרת? מי היה מזמין אתכם,
מי עבר מבית לבית, מה זכור לך?

00:15:48:01 00:15:52:18
קוראים לו קייס דוויט,
הוא למד את לימודיו ב"אסמרה",

00:15:53:07 00:15:59:05
לימדו אותו עברית ב"אסמרה",
הוא נשלח כדי שילמד עברית,

00:15:59:07 00:16:02:24
לאזור "גונדר",
לאזור "אמבובר".

00:16:03:04 00:16:09:12
היו הרבה כמוהו שנשלחו ללמד,
קייס דוויט הוא היה המורה שלנו,

00:16:09:24 00:16:16:24
היה את קייס אדנה, קייס
פסחה, קייס ברהן,

00:16:19:01 00:16:24:24

קייס ברקאו ועוד רבים,
אני מציינת רק חלק,

00:16:25:07 00:16:29:24

לאחר שהם למדו שם,
נקבע להם מקום ללמד,

00:16:29:24 00:16:38:16

היינו תמיד ליד הבית שלהם,
הם שתו קפה באחד הבתים,

00:16:38:20 00:16:46:03

הבתים נבנו אחד ליד השני במעגל,
באמצע הם הכינו קפה ושותים,

00:16:46:06 00:16:54:12

אנחנו היינו משחקים במשחקי ילדות,
לא הייתה טלוויזיה ולא מחשבים,

00:16:54:15 00:17:04:13

הטלוויזיה שלנו הייתה לשחק יחד
במשחקי ילדות מיוחדים שלנו,

00:17:04:17 00:17:12:12

היו אומרים שצריך מחר ללכת לביה"ס,
היינו לומדים מיום ראשון עד יום חמישי.

00:17:14:08 00:17:21:06

היו לוקחים אותנו, לא היינו הולכים לבד,
לא היו לנו נעליים והיינו נפצעות באצבעות,

00:17:22:21 00:17:26:04

כמה ילדים הייתם, שהלכו?

00:17:26:24 00:17:33:16

מדובר בכל ילדי השכונה, היינו הרבה,
אני לא זוכרת במדויק כמה ילדים היו,

00:17:33:18 00:17:41:20

אספו את כולם, הילדים שהכרתי,
צריך שאגיד לך מי הם?

00:17:41:24 00:17:46:12

האם בערך הייתם 10 ילדים?
-היינו יותר, בערך 20, 30 ילדים.

00:17:46:16 00:17:53:10

בבוקר הייתם מתאספים והולכים יחד?
-כן, היו מורים מקדימה, באמצע ובסוף,

00:17:53:12 00:18:00:04
תוך כדי הליכה, בדרך היה נהר,
עוצרים ושוטפים את הרגלים וממשיכים,

00:18:00:08 00:18:02:23
האם לקחתם צידה לדרך?

00:18:02:24 00:18:10:24
לא לקחנו, הלכנו אחרי ארוחת הבוקר,
אחרי הלימודים אוכלים ארוחת צהריים.

00:18:10:24 00:18:13:24
לאחר כמה זמן של לימודים חזרתם?

00:18:18:12 00:18:26:15
בשעה 16 לפי השעה פה,
בבוקר יוצאים בשעה 8,

00:18:26:24 00:18:37:07
מגיעים לשם בערך בשעה 9,
מסיימים בשעה 15 ומגיעים לבית ב-16.

00:18:37:13 00:18:39:24
במהלך שעות הלימודים אתם לא אוכלים?

00:18:39:24 00:18:46:24
אנחנו לא אוכלים, בגלל ההרגל,
אנחנו לא רעבים, משחקים כמשוגעים,

00:18:46:24 00:18:56:24
אם אנחנו צמאים אז יש נהר,
מוזגים מים מהנהר ושותים,

00:18:57:16 00:19:05:14
האם בתוך בית הספר יש נהר?
-לא בתוך, ממש מסביב לביה"ס,

00:19:05:18 00:19:10:04
תתארי לי איך בית הספר נראה?

00:19:10:17 00:19:18:24
מבנה בית הספר, הגג עשוי מעשב יבש,
רק יותר מאוחר היה גג רעפים,

00:19:19:02 00:19:25:00
קיר מאבנים, לפני כן הגג היה מעשב,
תוקעים מוטות עץ באדמה,

00:19:25:03 00:19:33:17

מחברים את קורות הרוחב, בגג שמים
עשבים יבשים בצורה מסודרת,

00:19:33:19 00:19:42:22

זה היה מבנה רחב ויפה מאוד,
חילקו אותנו והושיבו אותנו בקבוצות,

00:19:43:10 00:19:49:13

ילדים גדולים יותר היו בכיתה נפרדת,
כך היו מלמדים את הילדים,

00:19:50:01 00:19:52:24

איך היו הלימודים? איך לימדו שם?

00:19:53:10 00:20:05:24

ישבנו במעגל, נתנו לנו אותיות,
ואנחנו חוזרים על האותיות שנאמרות,

00:20:06:24 00:20:11:06

לאחר מכן אנחנו לומדים
את האותיות ABCD,

00:20:11:24 00:20:15:08

לאחר שהכרנו את האותיות,
מלמדים אותנו לקרוא,

00:20:15:10 00:20:19:03

היו לנו ספרי קריאה בעברית
שהישראלים שלחו עבורנו,

00:20:19:04 00:20:27:01

הביאו ספרים באמהרית
שקיבלו ממשד החינוך,

00:20:27:04 00:20:36:01

לומדים לפי הגיל ולפי התקדמות התלמיד,
היו ילדים גדולים שלמדו איתנו בכיתה,

00:20:37:10 00:20:45:24

שם משבצים תלמיד בהתאם לרמה שלו.
-זה לא לפי גיל. נכון, וזה יפה בעיניי.

00:20:47:17 00:20:50:24

אילו גילאים למדו איתך בכיתה?

00:20:51:08 00:20:58:18

היו תלמידים שגדולים מאיתנו בשנתיים,
בשלוש ואפילו בארבע שנים.

00:20:59:11 00:21:06:20

אוקיי. באזור שלכם התגוררו נוצרים?

00:21:07:10 00:21:14:05
כל הזמן הזה שלמדתי בביה"ס
"אסמרה" ואח"כ בביה"ס "גונדר",

00:21:14:19 00:21:21:12
לא הכרתי מה זה יהודי, נוצרי,
מוסלמי, בזמנו חשבתי שכולם יהודים,

00:21:21:17 00:21:25:18
זה מכיוון שבסביבה שלנו
התגוררו רק יהודים.

00:21:25:21 00:21:33:01
אחרי שגדלתי וחזרתי מ"אסמרה",
לאחר שמלאו לי 12 שנים,

00:21:33:14 00:21:38:13
הבנתי את ההבדל בין יהדות,
בין נצרות ובין איסלאם.

00:21:39:09 00:21:45:24
אוקיי. מה המשמעות של "סראמלה"?

00:21:47:11 00:21:56:06
סראם לה, נראה לי
שהתרגום זה שלום לי.

00:21:56:09 00:22:00:14
בהמשך קראו שוב ושוב
ונשאר "סראמלה",

00:22:00:22 00:22:07:24
אוקיי. סלם לי.
-שלום לי, זה התרגום המילולי,

00:22:08:17 00:22:19:06
מרב שחזרו שוב ושוב תפס השם "סראמלה",
לא תצליחי לתרגם את השם כפי שהוא,

00:22:19:24 00:22:26:04
למשל, ל-"אמבובר" יש משמעות.
ליד הכפר, היה נהר גדול עם מים,

00:22:26:24 00:22:31:11
כאשר הפרות שתו מהמים,
המים ששתו היו מלוחים להן,

00:22:32:00 00:22:37:05

זה נקרא "אמבו" - מים מלוחים,
הסימן מהנגיסה בעשב נקרא "בר" - דלת,

00:22:37:24 00:22:42:24
זה "אמבובר", איפה שהפרות נוגסים,
בהמשך הזמן קראו לכפר "אמבובר".

00:22:43:02 00:22:53:20
"בר" משמעותו דלת, הדלת למלח,
הפרות עוברות בדלת כדי להגיע למלח,

00:22:56:05 00:23:05:24
יפה! לא ידעתי.
כמה זמן למדת ב-"אמבובר"?

00:23:08:24 00:23:10:18
אני לא יודעת.
- אוקיי.

00:23:10:21 00:23:20:02
במהלך הלימודים שם, עשו מיון
על מנת לשלוח תלמידים לאסמרה,

00:23:20:07 00:23:30:04
מחצית מהתלמידים היו יתומים,
החצי השני נבחר לפי רמת הלימודים,

00:23:30:07 00:23:40:11
שילכו לרכוש השכלה ב"אסמרה",
משם דרך "אסמרה" יעלו לישראל.

00:23:40:24 00:23:43:08
מה את זוכרת מאז?

00:23:43:13 00:23:49:24
אני זוכרת, כפי שאת יודעת,
הבגדים שלנו זה שמלות,

00:23:50:01 00:23:58:11
קנו לנו שמלה מודרנית,
שמלה שהייתה באופנה,

00:23:58:16 00:24:04:05
אני זוכרת את זה כיוון שאת לובשת,
משהו שלא לבשת אף פעם,

00:24:04:12 00:24:15:13
לאחר מכן עשו לנו מבחן בשפה העברית,
כנראה שהייתי טובה, עברתי את המיון.

00:24:15:16 00:24:20:24
האם ידעת לאן את הולכת?
למה בוחנים אותך, הסבירו לך?

00:24:21:08 00:24:27:12
הסבירו לנו שאנחנו הולכים לפנימייה
ב-"אסמרה" ללמוד ומשם נעלה לישראל,

00:24:27:15 00:24:33:18
אחר כך תוכלו ללמוד שם ולעזור לעם
שלכם לחזור לארצו, הייתה תקווה גדולה.

00:24:33:24 00:24:36:05
מה הרגשת בקשר לזה?

00:24:36:09 00:24:41:20
הרגשתי אחריות גדולה, שמחתי מאוד,
שמחה ואחריות מעורבבים,

00:24:41:22 00:24:50:08
לרוב את מרגישה...
את מרגישה אחריות גדולה,

00:24:50:14 00:24:58:06
בחרו בך למשימה,
גם אם את ילדה,

00:24:58:09 00:25:08:24
שבה אני אמורה לסייע למבוגרים,
לסבתות לפני שהן מזדקנות או נפטרות,

00:25:08:24 00:25:17:18
ללמוד ולעזור להם לעלות ארצה,
זה מבלבל שבחרים בך למשימה כזו,

00:25:17:21 00:25:20:24
גם כי היית ילדה למשימה כזו,
וגם האחריות של המשימה גדולה,

00:25:20:24 00:25:29:00
נכון, בת כמה היית כשבחרו בך?
-הייתי בת 8 או 9, משהו כזה.

00:25:29:12 00:25:35:23
לא פחדת? שאת עוזבת את משפחתך,
ועוברת להרבה זמן למקום אחר?

00:25:35:24 00:25:42:18
בגלל שכולם רצו ללכת לשם,
לא חשבתי על הפרידה ממשפחתי,

00:25:43:17 00:25:50:24
כולם רצו ללכת וגם חברות שלי
שהיו באותה כיתה נבחרו איתי,

00:25:50:24 00:25:59:08
גם הבנות וגם הבנים באותה בכיתה,
נבחרנו למזלנו יחד ללימודים שם,

00:25:59:24 00:26:06:23
בגלל זה לא חשבתי שאפרד מהוריי,
חשבתי רק על ההליכה לשם,

00:26:06:24 00:26:10:24
ללכת לשם ללימודים,
האחריות שאת מקבלת,

00:26:11:01 00:26:18:04
לא חשבתי על הפרידה,
לא חשבתי על הקושי שפגשתי שם,

00:26:18:07 00:26:22:08
איך הוריך הגיבו לזה?
האם אמרו לך משהו, את זוכרת?

00:26:22:13 00:26:28:08
אני זוכרת שהם שמחו מאוד,
אמי נכנסה למטבח ובכתה,

00:26:28:11 00:26:33:11
היא לא רצתה שאראה אותה,
היא לא רצתה שאראה אותה ואתעצב.

00:26:33:17 00:26:42:01
אני זוכרת שאבי העיר לאמי ואמר,
את צריכה לעודד אותה ולא לגרום לעצב,

00:26:42:20 00:26:49:04
לא כל כך הבנתי למה היא בכתה,
לא שאלתי אותה, למה היא בכתה.

00:26:50:13 00:26:56:04
למען האמת, גם לא היה זמן,
בדיוק התארגנו לנסיעה,

00:26:57:01 00:27:02:24
לאחר מכן הלכנו,
אבי ליווה אותנו עד "גונדר",

00:27:03:03 00:27:09:07

מה הכינו לך בבית? מה לקחת?
איך ליוו אותך? מה את זוכרת?

00:27:09:12 00:27:16:11
הכינו לי לחם אתיופי,
היה את המעיל של אבי,

00:27:17:24 00:27:21:02
המעיל היה בצבע לבן,
המעיל היה מסוגן מאוד יפה,

00:27:21:04 00:27:25:18
הם קנו חצאית,
לבשתי את החצאית,

00:27:25:24 00:27:30:12
כדי שאוכל לשים מעלי את המעיל
נתנו לי את המעיל של אבא שלי,

00:27:30:23 00:27:37:11
אמי ליטפה אותי ועודדה אותי
היא חיבקה אותי ונתנה לי נשיקה,

00:27:37:21 00:27:47:02
אמרה לי שהיא גאה בי,
סומכת עליי שאעמוד במשימתי,

00:27:47:18 00:27:57:07
היא נישקה אותי, אני לא בכיתי,
קפאתי מהתרגשות. זה מה שהיה.

00:27:57:09 00:28:02:04
האם את זוכרת שיצאת מהבית?
האם זה היה בבוקר או בערב?

00:28:02:24 00:28:09:04
זה היה במהלך היום,
כל החברים התאספנו,

00:28:09:22 00:28:18:01
חברה שלנו גרה אז "בוויינייה",
קבענו להיפגש בביתה"ס כדי ללכת יחד,

00:28:18:04 00:28:28:01
לא הייתה דרך להתקשר, לא היה טלפון,
חלק אמרו שהם לא רוצים להתעכב,

00:28:28:03 00:28:34:24
הסכמתי שאמרו שרוצים ללכת ישירות,
אני, חברה ואבי הלכנו למקום שקבענו,

00:28:35:01 00:28:41:24
היא ואחיה חיכו לנו במקום שקבענו,
גם האחים שלה היו אמורים ללכת איתנו,

00:28:43:07 00:28:51:12
הם הלכו ישירות לעיר "גונדר"
הגיעו למקום שנקראה "דראבו",

00:28:51:15 00:29:01:07
האבות קבעו להיפגש במקום מסוים,
אנחנו יחד עם החברים הלכנו לשם.

00:29:01:20 00:29:06:13
כשאת אומרת יחד, האם אבא שלך מלווה
את כולם? מי מלווה את כולם?

00:29:06:15 00:29:15:10
חלק הלכו ישירות עם האבות שלהם,
אני, חברה של יחד עם אבא שלי,

00:29:15:12 00:29:20:12
הלכנו לאותה חברה שחיכתה לנו,
כי אנחנו אמורים ללכת יחד,

00:29:20:14 00:29:30:16
אותה חברה הייתה עם שני אחיה,
לא היה טלפון כדי לקבוע במקום אחר,

00:29:30:19 00:29:38:04
אנחנו איחרנו קצת לאותה חברה,
הם העירו ואנחנו הסברנו למה איחרנו,

00:29:38:06 00:29:42:24
לאחר שנפגשנו, התחבקנו התנשקנו,
עם החברה התחלנו את דרכנו,

00:29:43:01 00:29:44:24
האם אתם עושים את הדרך בהליכה?

00:29:44:24 00:29:52:01
כן, מדובר במרחק של 15 עד 20 ק"מ,
מהבית שלנו עד העיר גונדר,

00:29:52:04 00:29:57:21
הבית של מר יונה היה בעיר "גונדר",
לקחו את כולנו לבית שלו,

00:29:57:23 00:30:00:19
מה את זוכרת מהדרך?

00:30:00:22 00:30:08:24
אני זוכרת את ההרים, הירידות,
היינו ללא נעליים אז נפצעים מהאבנים,

00:30:08:24 00:30:15:03
הבגדים היו חדשים ויפים,
הרגליים יחפות, הלכנו הכל ברגל,

00:30:15:20 00:30:21:12
עשינו את הדרך בהתרגשות גדולה,
לכן לא הרגשנו את הכאב מהאבנים,

00:30:22:02 00:30:28:02
מה את זוכרת כשהגעתם לגונדר?
תנסי להיזכר...

00:30:28:05 00:30:34:22
כאשר הגענו למקום שנקבע בגונדר,
חלק הלכו ישר לביתו של מר יונה,

00:30:34:24 00:30:40:10
חלק מהחברים חיכו לנו,
היינו מופתעים שלא חיכו לנו,

00:30:40:24 00:30:47:24
אלה שחיכו היו איפה שהשוק,
באותו זמן לא היה שוק,

00:30:48:11 00:30:58:24
לאחר שכולם התאספו קנו לנו
תה בכוסות קטנות, עלה 5 אגו',

00:30:59:01 00:31:06:15
קנו לנו גם לחם (לחמנייה),
לחמנייה וחצי עלתה 5 אגו',

00:31:06:17 00:31:12:05
הם חילקו את הלחמניות,
הביאו לנו לאכול יחד עם התה,

00:31:12:07 00:31:13:22
מי נתן לכם?

00:31:13:24 00:31:18:19
ההורים שלנו, האבות שלנו,
האמהות לא הגיעו בגלל המרחק,

00:31:18:21 00:31:28:03
מדובר היה ב-20 ק"מ לפחות,

לאחר שאכלנו הלכנו לביתו של מר יונה,

00:31:28:05 00:31:34:01
מכיוון שהאבות היו צריכים לחזור,
אבא שלי נשאר איתנו את הלילה,

00:31:34:04 00:31:40:03
איך הגעתם לבית של מר יונה?
כמה ילדים הייתם?

00:31:40:05 00:31:48:18
מה את זוכרת משם? איך הבית?
ספרי לי את מה שהרגשת שם?

00:31:48:22 00:31:58:24
אנחנו לא ידענו את הדרך לבית,
הגיעו מטעמו לקחת אותנו,

00:31:59:01 00:32:05:24
הבית היה בעיר, עם תקרה אקוסטית,
הבית מרוצף וזה היה ממש יפה,

00:32:06:05 00:32:14:24
נתנו חדר לבנים וחדר נפרד לבנות,
היו מזרנים על הרצפה, לא מיטות,

00:32:15:18 00:32:24:24
נכנסנו והיינו בשקט בשקט,
כדי לא להרעיש להם,

00:32:25:03 00:32:28:09
למה, כמה הייתם?
כמה ילדים הייתם?

00:32:28:19 00:32:34:02
הבנות היו 6 או 8 ילדות,
-אוקיי, הבנים היו יותר.

00:32:35:10 00:32:45:08
לאחר שהיינו שם עד הערב, האבות
של חברותיי ביקשו ללכת והלכו,

00:32:46:13 00:32:50:13
כי הייתי הבת
הבכורה שלו, אבי אמר,

00:32:50:15 00:32:56:02
שילוה אותי עד האוטובוס,
ונשאר איתנו עד שנסענו.

00:32:56:05 00:32:57:10
כמה זמן?

00:32:57:13 00:33:05:22
לילה אחד, למחרת היינו אמורים
לעלות על האוטובוס הגדול,

00:33:05:24 00:33:11:13
אכלנו ארוחת ערב בביתו של אבא יונה,
לא ישנו בלילה, דיברנו כל הלילה,

00:33:12:02 00:33:22:03
קמנו ממש מוקדם בבוקר והתלבשנו,
אבא שלי ארז לנו את הלחם,

00:33:22:24 00:33:30:11
עזרו למי שהיה צריך עזרה להתארגן,
הלכנו לכיוון האוטובוס ועלינו עליו,

00:33:30:14 00:33:36:05
כל הזמן הזה, האם הבנת שאת
הולכת להיפרד מאביך?

00:33:36:17 00:33:43:19
גם אם הבנתי שאני הולכת להיפרד,
לא הבנתי את הקושי שיהיה ב"אסמרה",

00:33:43:24 00:33:50:15
מכיוון שהחברות שלי איתי, חשבת
שיהיה כמו שהלכנו לביה"ס וחזרנו,

00:33:50:24 00:33:58:18
עלינו על האוטובוס כדי לנסוע,
הוא נישק אותי, הוריד את הראש ובכה,

00:33:59:07 00:34:04:12
למרות שלא ראיתי שהוא בוכה,
החברות סיפרו לי שהוא בכה,

00:34:04:24 00:34:10:08
הוא נתן נשיקה לכולנו
חיבק אותי חזק ואמר,

00:34:10:10 00:34:16:07
תהיי חזקה, תלמדי טוב,
אני גאה בך מאוד בתי היקרה,

00:34:16:13 00:34:22:02
לאחר שאמר את זה ירד ונפרד לשלום.
-אוקיי. לאחר מכן,

00:34:22:05 00:34:27:17
מי קיבל את האחריות עליכם?
-אבא יונה בוגלה לקח את האחריות,

00:34:27:24 00:34:35:19
היו גם תלמידים בגילאים יותר גדולים
כפי שאמרתי לך הגיל לא קובע את הרמה,

00:34:36:03 00:34:43:24
אבל מי שלקח אחריות היה אבא יונה,
הוא לקח את האחריות ונסענו,

00:34:43:24 00:34:47:04
הוא היה איתכם על האוטובוס?
-כן, הוא היה איתנו בנסיעה.

00:34:47:07 00:34:49:24
את זוכרת את הנסיעה?

00:34:50:02 00:34:58:11
האמת, בגלל שלא נסעתי אף פעם,
איך שיצאנו מהעיר היו לי בחילות,

00:34:58:16 00:35:08:19
גם לחברתי, הוצאנו את הראש מהחלון,
לא אכלנו בבוקר לכן לא היה מה להוציא,

00:35:09:05 00:35:14:19
אף פעם לא נסענו על הרכב,
לכן היה לנו בחילות בדרך,

00:35:14:24 00:35:19:18
לאחר שעברנו חצי דרך, אני זוכרת
אני המישור של הכפר "ווגרה",

00:35:20:12 00:35:25:24
לאחר מכן לא זכרתי כלום,
זכור לי גם שאמרו "לימלאמו",

00:35:25:24 00:35:32:24
לא ראיתי את המקום, רק שמעתי,
פחדנו כל כך עד שלא זזנו מהמקום.

00:35:33:11 00:35:39:17
לאחר מכן הגענו ללינה
למקום שנקרא "שירה",

00:35:41:11 00:35:45:02
לאחר שירדנו מהאוטובוס,

נכנסנו למקום גדול מאוד,

00:35:45:05 00:35:50:05

לאחר מכן הגישו לנו
ארוחת ערב, לחם...

00:35:50:09 00:35:52:07

מה אכלתם כל היום?

00:35:52:21 00:36:00:24

אכלנו רק לחם עם תה, אנחנו יהודים,
לא יכולים לאכול בשר לא כשר.

00:36:01:07 00:36:07:05

במלונות שם מגישים בשר,
כל השבוע חוץ מאשר ברביעי ובשישי,

00:36:07:16 00:36:18:21

קנו והביאו לנו הרבה לחם,
וקנקן גדול מלא בתה,

00:36:18:24 00:36:22:24

הצלחתי לשתות את התה,
את הלחם קשרתי בשקית,

00:36:23:00 00:36:27:09

לא הצלחתי לאכול,
בגלל הבחילות מהדרך,

00:36:28:18 00:36:35:11

לא הצלחנו לישון בלילה,
מוקדם בבוקר עשו לנו השכמה,

00:36:36:04 00:36:44:01

לאחר שקמנו והתארגנו, כל אחד
ישב במקום שלו והתחלנו בנסיעה,

00:36:44:13 00:36:46:22

הנסיעה הייתה עם עליות
וירידות תלולות,

00:36:46:24 00:36:50:04

חלק מהזמן הצלחנו להירדם,
ובחלקו ראינו את הנוף בדרך,

00:36:50:07 00:36:54:21

אבל אני זוכרת דבר אחד,
לפני שהגענו לעיר "אסמרה",

00:36:54:23 00:37:00:24

אני לא מצליחה להיזכר בשם המקום,
כאשר הגענו לאותה עיירה ליד,

00:37:01:02 00:37:08:13
אנחנו רואים אנשים נוסעים על אופניים,
ושאלנו מה זה? ענו לנו שאלה אופניים,

00:37:08:15 00:37:11:24
מה? הם לא נופלים?
לא הם לא נופלים...

00:37:11:24 00:37:15:17
כולם נוסעים על אופניים,
הדרך הייתה סלולה, כביש,

00:37:15:19 00:37:21:07
עד שהגענו לעיר "אסמרה",
כולם נסעו על אופניים.

00:37:21:21 00:37:29:17
אני לא אשכח את זה לעולם,
אחר כך הגענו לתחנה המרכזית,

00:37:30:13 00:37:38:22
מכיוון שהאוטובוס שלנו התעכב,
ההסעה שלנו לפנימייה נסעה בלי לחכות,

00:37:39:06 00:37:46:02
צעדנו ברגל משם עד הפנימייה,
בגלל שפספסנו את ההסעה,

00:37:46:24 00:37:49:21
כמה זמן הלכתם ברגל?

00:37:49:24 00:37:53:24
הייתי ילדה, עייפה מאוד,
לא זוכרת כמה זמן זה היה,

00:37:53:24 00:38:00:04
אבל זכור לי שזה היה ארוך,
אמרתי, מתי אגיע, מתי אהיה במיטה,

00:38:01:01 00:38:07:14
לאחר מכן הגענו, אני זוכרת
עד היום את הריח של הניקיון,

00:38:09:04 00:38:16:12
הם הכינו אוכל,
מרק, בשר, לחם,

00:38:17:16 00:38:23:08

תה, הם הכינו הרבה דברים,
היו גם פירות ועוד דברים.

00:38:23:18 00:38:28:24

אמרו לנו להתקלח,
חילקו לכל אחד מגבות,

00:38:29:16 00:38:35:05

המיטות היו מסודרות,
לקחנו את המגבות שהיו על המיטות,

00:38:35:24 00:38:39:24

מקלחות נפרדות לבנות,
מקלחות נפרדות לבנים,

00:38:40:24 00:38:47:24

למרות שאמרו לנו להתקלח בתור,
כל החברות נכנסנו למקלחת יחד,

00:38:48:21 00:38:54:22

אנחנו רגילות להתקלח יחד בנהר,
במקלחת קרצפנו זו לזו את הגב,

00:38:54:24 00:39:02:00

המים היו מים חמים,
קרצפנו זו לזו בתורות,

00:39:02:04 00:39:07:18

חפפנו את השיער עם סבון,
אחר כך ייבשנו עם מגבת,

00:39:08:03 00:39:16:11

בחדר היו מסודרים בגדים,
נעליים והמיטות היו מסודרות,

00:39:17:03 00:39:28:24

נדהמנו מהסדר, זה היה כמו שסיפרו,
זכור לי גרביים לבנים עם צבע מסביב,

00:39:30:06 00:39:38:01

שמנו את הגרביים ועליו נעלנו נעליים,
התלבשנו וסידרנו את השיער.

00:39:39:01 00:39:44:17

באו ולקחו אותנו לחדר האוכל,
לא ידענו איפה זה היה,

00:39:44:20 00:39:51:20

הריח שהיה בחדר האוכל, היה שונה.

לא הצלחנו לאכול הרבה, בגלל הדרך,

00:39:52:23 00:39:59:20
זה היה לנו חדש, מי שהצליח אכל,
אבל היה ניסיון מצדנו לאכול,

00:39:59:23 00:40:03:24
אכלנו לחם יחד עם תה,
לא הצלחנו לאכול מהמרק,

00:40:03:24 00:40:12:02
היה בשר שהכינו בסגנון אירופאי,
בעיקר הבנות לא הצלחנו לאכול.

00:40:12:15 00:40:22:18
אנחנו לא היינו רגילות לזה,
לאחר מכן אספו אותנו באולם,

00:40:23:08 00:40:28:02
התחילו להסביר לנו דברים,
האוזניים היו סתומות לא שמענו,

00:40:28:04 00:40:34:10
זה היה בעברית...
הם דיברו בשפה העברית,

00:40:34:15 00:40:39:24
תרגם לנו אבא יונה בוגלה,
היה גם מישהו בשם מנגסטו,

00:40:40:04 00:40:45:24
הוא הגיע לעבוד בתור מורה,
כל אחד מהם תרגם בתורו,

00:40:46:13 00:40:54:19
כל מה שאמרו זה ציטוטים מהתורה,
דיברו על אחריות, לא זוכרת את המילה,

00:40:54:21 00:41:01:09
אני זוכרת שדיברו על אחריות,
אמרו שנרכוש השכלה בזמן סביר,

00:41:01:12 00:41:10:24
כדי שנוכל למלא המשימות שהוטלו עלינו,
למרות שאיני זוכרת, לדעתי זה מה שהיה,

00:41:10:24 00:41:18:00
מבחינתנו רצינו רק שיסתיים,
על מנת שנוכל ללכת כבר לישון,

00:41:18:21 00:41:20:24
לאחר השיחה הסתיימה,
אמרו לנו ללכת לחדרים,

00:41:21:02 00:41:26:24
מאחר שלא ידענו איך להגיע לחדרים,
לקחו אותנו כדי שנוכל ללכת לישון,

00:41:27:01 00:41:31:23
לא הצלחנו להירדם בלילה,
היה לנו נוח יותר מדי,

00:41:31:24 00:41:39:24
כל אחת מאיתנו קיבלה מיטה שיכולה
הייתה להספיק לשלושה או לארבע אנשים,

00:41:41:17 00:41:52:22
חיברנו את המיטות שלנו כדי
שנוכל לדבר אחת עם השנייה,

00:41:52:24 00:42:02:04
לאחר מכן אני ועוד שתיים מחברותיי,
היינו באותה מיטה ודיברנו כל הלילה,

00:42:02:08 00:42:10:24
חברה שהיא קצת יותר גדולה,
העירה לנו על זה שישנו ביחד,

00:42:10:24 00:42:16:16
היא אמרה ש"הפרנג'ם" (לבנים),
לא רגילים לדברים כאלה, נבהלנו מזה.

00:42:17:00 00:42:23:10
בבוקר אמרו לנו לסדר המיטות,
לא ידענו איך מסדרים את זה,

00:42:24:04 00:42:29:24
אמרו שנחכה ואז לימדו
אותנו איך לסדר את המיטות,

00:42:29:24 00:42:35:05
נכנסנו למקלחת התנגבנו
במגבות, סידרנו את השיער.

00:42:35:07 00:42:43:24
היה שם תה, קפה, למרות שלא היה אחד,
ששתה קפה. כולם רצו תה עם לחם,

00:42:44:07 00:42:53:16
היה בחדר האוכל ממרח מרגרינה, סלט,

אף אחד לא נגע בסלט או בממרחים,

00:42:53:18 00:42:58:15
אכלנו רק את הלחם ושתינו תה,
והלכנו לבית הספר ללימודים,

00:42:59:02 00:43:07:12
בכיתה כל אחד מאיתנו עמד,
ושאלו אותנו שאלות בעברית,

00:43:07:24 00:43:14:11
הם חילקו לנו ספר,
בראשית, ספר התנ"ך.

00:43:14:19 00:43:23:05
בראשית, שמות...
בראשית, שמות, ויקרא, במדבר ודברים.

00:43:23:08 00:43:30:20
אני נזכרת בזה כי,
חילקו לנו אז לכל אחד ואחת,

00:43:30:24 00:43:41:22
לאחר מכן, היו נותנים לנו משימות,
לקרוא ולזכור עד למחרת בעל פה,

00:43:41:24 00:43:51:24
באותו יום אמרו לנו לקרוא,
כל אחד מהתלמידים קטע קטע,

00:43:52:02 00:44:00:24
אם למישהו היה קשה אז עודדנו אותו,
בסך הכל היינו בסדר גמור בקריאה,

00:44:01:02 00:44:04:24
פשוט התחלתם את הלימודים?
כן, התחלנו את הלימודים.

00:44:05:03 00:44:06:24
כמה זמן למדת שם?

00:44:07:10 00:44:09:16
שנה.
מה קרה לאחר מכן?

00:44:09:18 00:44:19:06
כל בוקר היו בוחנים אותנו
אם אנחנו יודעים בעל פה,

00:44:20:21 00:44:30:07

אני וחברה היינו תמיד ראשונה ושנייה,
מי שהצליח להיות ראשון קיבל פרס,

00:44:30:24 00:44:35:20
בזמנו לקבל ביר או שני ביר (מטבע),
הפרס הזה הוא היה דבר אדיר.

00:44:36:05 00:44:43:23
אצל הבנים היו כשלושה שקיבלו פרס,
ככה בעצם למדנו...

00:44:43:24 00:44:50:03
אחר כך התרגלנו למקום, התחלנו
לאהוב את האוכל שהגישו,

00:44:50:06 00:44:54:13
התחילו גם הגעגועים
לבית, להורים.

00:44:54:15 00:44:58:17
מתי התחלת להבין שאת לא
תראי את ההורים? מה את זוכרת?

00:44:58:24 00:45:03:23
בכל יום היו מסבירים לנו,
שלא נראה את ההורים,

00:45:03:24 00:45:09:15
משם אנחנו אמורים לעלות לארץ,
ולכן ייקח זמן עד שנראה אותם,

00:45:10:00 00:45:19:05
חברה שלי חלתה בגעגועים הביתה,
היינו באותו גיל פחות או יותר,

00:45:20:03 00:45:25:19
היו את החברים הגדולים בגיל,
היו מעירים לה על התנהגותה,

00:45:25:21 00:45:32:05
עוד חברה חלתה בגעגועים לבית,
מה שמדהים בכל הזמן הזה,

00:45:32:08 00:45:44:04
אני לא חליתי בגעגועים הביתה,
למרות שפינקו אותי כילדה בכורה,

00:45:44:22 00:45:54:15
אבל אני זכרתי את מילותיהם
של הוריי, של הסבתות והסבים שלי,

00:45:54:19 00:46:03:07
קייס ברהן וקייס דייווט, אמרו שהם
גאים בי מאוד, בזה נזכרתי תמיד.

00:46:03:09 00:46:12:16
כל הזמן הזה הייתי לומדת, חשבון.
למרות שהיו שלא למדו ואיחרו לביה"ס,

00:46:12:23 00:46:18:20
אני הייתי מכינה שיעורים בחשבון,
אם היה קשה נעזרתי באחרים,

00:46:18:22 00:46:26:04
גרמתי לעצמי להיות עסוקה בלימודים,
לא נתתי לגעגועים להשתלט על מחשבתי,

00:46:26:06 00:46:32:11
אז לא ייחסתי לזה חשיבות, הייתי ילדה,
אבל עכשיו אני מבינה את מה שעשיתי,

00:46:32:12 00:46:38:06
בגלל האחריות שהייתה ובגלל הלימודים,
לא נתתי לעצמי להיות עסוקה בגעגועים.

00:46:38:08 00:46:40:06
מה קרה לחברות שלך?

00:46:40:08 00:46:50:16
הן חלו, טיפלו בהן גם רפואית,
ניסו לעודד ולחזק אותן,

00:46:50:19 00:46:57:23
אמרו להן שאם הקושי בלתי נסבל,
שיגידו והן תוכלנה לחזור לבית שלהן,

00:46:57:24 00:47:02:24
הן נבהלו מזה, לא רצו לחזור,
לכן התחילו לחזור לעצמן.

00:47:03:13 00:47:10:22
איך הייתה החזרה שלכם מ-"אסמרה"?

00:47:10:24 00:47:17:02
ב-"אסמרה" למדנו כשנה,
לפני העלייה לישראל,

00:47:17:13 00:47:22:18
אחרי שקנו כרטיסים, לפני הטיסה,
אחרי שהכינו הכל והיינו מוכנים,

00:47:22:21 00:47:27:24
מישהו בישראל נתן הוראה,
לא להכניס אותנו לישראל,

00:47:27:24 00:47:33:24
הוא אמר שאלה שנמצאים
בישראל יחזרו וילמדו שם.

00:47:34:02 00:47:38:15
כך אמרו לנו שההחלטה התקבלה,
במקום שאנחנו נעלה לישראל,

00:47:38:17 00:47:43:06
הוחלט להחזיר את אלה שהיו בארץ,
העלייה שלנו לישראל בוטלה,

00:47:43:10 00:47:48:02
התלמידים שהיו בישראל,
חזרו לאתיופיה אלינו.

00:47:48:06 00:47:59:02
הם הגיעו לבית ספר שלנו ב"אסמרה",
הם הגיעו אלינו בפנימייה,

00:47:59:05 00:48:05:22
הם היו איתנו כשבוע שם, ואז כל אחד
בתורו חזר ל"אמבובר" באוטובוס,

00:48:05:23 00:48:10:24
הם גם חזרו ל"אמבובר"
וגם אנחנו חזרו ל"אמבובר".

00:48:11:02 00:48:19:08
ההורים שלנו, התושבים, וואו, וואו,
איזה קבלת פנים, הזמינו הרבה אנשים,

00:48:19:10 00:48:27:24
ארגנו עבורנו שירה, סעודה גדולה,
בגן של בית הספר ב"אמבובר",

00:48:28:24 00:48:34:24
הכינו בשבילנו פרחים,
כך בעצם קיבלו אותנו.

00:48:34:24 00:48:38:00
האם חזרת לבית הורייך או לפנימייה?

00:48:38:03 00:48:42:23
לקחו אותנו מהעיר "גונדר"

ישר לבית ספר ב-"אמבובר",

00:48:42:24 00:48:52:23
האנשים המתינו שם להגעתנו.
לאחר קבלת פנים כל אחד חזר עם הוריו,

00:48:52:24 00:49:04:24
הבגדים, המחברות וספרים היו במזוודה,
היו כאלה שקיבלו אותם בעיר "גונדר",

00:49:05:04 00:49:14:24
היו משפחות שלא הסתדר להם לחכות שם,
הביאו את המזוודות שלנו על חמורים,

00:49:15:01 00:49:21:00
יותר מאוחר הביאו לנו את המיטות,
אמרו שנישן על המיטות שלנו,

00:49:21:03 00:49:24:03
הביאו את הדברים שלך לתוך הבית?
כן-

00:49:24:06 00:49:26:11
היה לכם מספיק מקום בבית?

00:49:26:14 00:49:30:22
כפי שאמרתי קודם, הבית היה
גדול ומחולק על ידי עמודים,

00:49:30:24 00:49:39:17
בחלק אשר היה מחולק על ידי עמודים,
שמנו את המיטה ואת המזרונים שלי,

00:49:39:18 00:49:44:11
סידרתי את המיטה שלי כפי
שלימדו אותי לסדר ב"אסמרה",

00:49:44:13 00:49:47:13
ההורים שלך לא רצו לישון שם?

00:49:47:16 00:49:50:22
למען האמת, הצעתי להורי שישנו שם,
אני יכולה לישון עם אחיותיי,

00:49:50:24 00:50:01:02
הם סירבו ואמרו, שזה ניתן בשבילי,
אם תסכימי, תשני עם אחיותייך במיטה,

00:50:01:06 00:50:05:24
אחיותייך ישנו איתך במיטה?

-כן, ישנו איתי במיטה.

00:50:05:24 00:50:12:13
לאחר כשבוע בערך, לקחו אותנו
לפנימייה בכפר "ווזבה",

00:50:12:15 00:50:17:21
הכינו שם בשבילנו מיטות,
הכינו כל מה שצריך שם,

00:50:17:24 00:50:25:24
אחרי שהתחלנו ללמוד,
לא זוכרת אם זה היה לאחר שנה,

00:50:26:02 00:50:29:24
שרפו את בית הספר,
שרפו את המגורים בפנימייה.

00:50:30:01 00:50:32:08
האם את זוכרת?
-כן אני זוכרת.

00:50:32:10 00:50:38:24
אני זוכרת כי אמור היה
להיות לנו מבחן למחרת,

00:50:39:02 00:50:44:24
אני והחברה שלי,
שלוש חברות תמיד היינו יחד,

00:50:44:24 00:50:51:18
בגלל שאנחנו למדנו יחד
וגם עזרנו אחת לשנייה בלימודים,

00:50:51:20 00:50:55:23
כאשר התכוננו למבחן בלילה,
שתי מחברותיי הלכו לישון,

00:50:55:24 00:51:06:04
אחת הבנות אמרה שיש לה פיפי,
למרות הפחד יצאתי איתה החוצה,

00:51:06:24 00:51:10:24
לאחר שיצאנו החוצה,
אני לא ראיתי את זה,

00:51:11:08 00:51:18:18
כשהיא הרימה את הראש והסתכלה
לכיוון הפנימייה ראתה את שריפה,

00:51:18:20 00:51:25:20
היא אמרה, תראי יש שריפה,
ואז התחילה הבהלה,

00:51:25:24 00:51:35:16
היו את האחים שלה בתוך המבנים,
היה שומר בשם מנגסטו היילמראם,

00:51:35:19 00:51:41:03
הלכנו והערנו את האחים
שלה וגם את המורים,

00:51:41:11 00:51:48:11
כולם יצאו החוצה,
לא הייתה פגיעה בנפש.

00:51:48:15 00:51:57:24
לכל עבר שהסתכלנו המבנים
של הפנימייה נשרפו כליל.

00:51:57:24 00:52:00:06
בתוך לילה אחת?
-הכל, בלילה אחת.

00:52:00:09 00:52:09:04
באותו לילה אני זוכרת במיוחד
את האור שהיה מלהבות האש,

00:52:09:11 00:52:13:14
אני לא זוכרת את הסבל,
כיוון שהיו איתי אנשים,

00:52:13:16 00:52:18:12
בכל מקום ראיתי את
להבות האיש שהיו שם,

00:52:18:15 00:52:22:24
כולם היו מפוחדים מהמצב
אבל נדהמתי מאור האש,

00:52:23:05 00:52:25:14
זה ריתק אותך?
-כן, מאוד.

00:52:26:16 00:52:32:10
לאחר מכן החזירו אותנו
לביתנו לכפר "אמבובר",

00:52:32:12 00:52:39:15
רגע, איך היה באותו הלילה, מה עשו?

מה עושים כשיש סכנה כמו זו?

00:52:39:17 00:52:46:10
למרות שניסו לכבות בהתחלה ללא הצלחה,
אנשים פשוט עמדו והסתכלו בשריפה.

00:52:46:12 00:52:51:18
מה שהיה חשוב שלא ישרף ציוד
ושלא ייפגעו ילדים שישנו במבנים,

00:52:51:21 00:52:58:17
כל הציוד שהיה שם נשרף כליל,
את הילדים העירו והם יצאו החוצה.

00:52:58:19 00:53:06:15
אנחנו היינו הראשונות שראו את השריפה,
הערנו את כולם וגרמנו שיהיו בחוץ,

00:53:06:17 00:53:10:15
הצלתן את כולם...
כן, אני לא אשכח את זה לעולם,

00:53:11:18 00:53:17:13
למען האמת, אם חברה שלי לא הייתה רואה
את השריפה, לא נראה לי שהייתי רואה,

00:53:17:14 00:53:22:08
היא הרימה את ראשה
וראתה את להבות האש,

00:53:22:11 00:53:24:13
מה היו הסיבות לשריפה?

00:53:24:15 00:53:30:16
אומרים שהנוצרים
האשימו את היהודים,

00:53:30:18 00:53:37:13
שהיהודים הפכו להיות
לקבוצה יותר טובה מהם,

00:53:37:24 00:53:46:17
אומרים ששורש הבעיה זה הקנאות,
אנחנו היינו ילדים לכן לא ידענו,

00:53:46:19 00:53:51:07
מה הן הגורמים שהביאו לזה,
אנחנו ראינו רק את התוצאה, השריפה.

00:53:53:04 00:53:55:05

אוקיי.

00:53:58:23 00:54:02:19
מה קרה לאחר שבית הספר נשרף?

00:54:02:24 00:54:10:18
הוחלט שמחזירים את האנשים לבתיהם,
לא היה כלום שם לכן פיזרו את כולם,

00:54:10:20 00:54:16:11
הכפרים שלנו היו קרובים לפנימייה,
היו כאלה שהגיעו מרחוק, מאזור "טיגריי",

00:54:16:14 00:54:23:05
עד שהם הולכים למשפחות שלהם,
אירחנו את הילדים האלה בביתנו,

00:54:23:08 00:54:29:12
לאחר מכן הם הלכו לבתיהם,
אבא יונה נתן להם כסף לנסיעות,

00:54:29:15 00:54:33:20
אנחנו חזרנו לבית שלנו בכפר,
והתחלנו לימודים בכפר ב"אמבור",

00:54:33:23 00:54:44:24
לאחר מכן כמה מהתלמידים החלטנו
שאנחנו חייבים ללמוד בעיר "גונדר",

00:54:45:02 00:54:47:18
מה הכוונה שאת אומרת החלטנו?
-אנחנו התלמידים החלטנו.

00:54:47:21 00:54:49:24
אתם בעצמכם החלטתם החלטה כזו?
-כן, אנחנו בעצמנו.

00:54:50:00 00:54:53:24
בת כמה את היית אז?
-הייתי בערך בת 12.

00:54:54:04 00:55:03:10
החלטנו שלומדים בבית ספר בעיר,
כל אחד ישכנע את הוריו לסייע,

00:55:03:13 00:55:07:13
כל אחד מהתלמידים הלך
על מנת לשכנע את הוריו,

00:55:07:16 00:55:11:14

מה את אומרת להורים שלך?
מה את זוכרת?

00:55:11:16 00:55:17:16
אמרנו שנשתף את ההורים שנלך
ללמוד בביה"ס בעיר "גונדר",

00:55:17:24 00:55:26:19
מאחר שזה רחוק אצטרך כסף לאוכל ולינה,
אלה דברים שסיכמנו לומר להורים שלנו.

00:55:27:11 00:55:33:24
לאחר שאמרתי להוריי, אבא שלי מכר
את השור לאחר שהתייעץ עם אמי,

00:55:34:06 00:55:40:24
לחברים שלי היו אחים שהם מורים,
הם השכירו בשבילם מקום ללינה,

00:55:41:24 00:55:47:11
הם לקחו אותם ורשמו אותם לביה"ס,
היו אמורים להזמין אותם לבחינה,

00:55:47:14 00:55:58:14
חברה שלי הזמינה אותי, בלי לחשוב מה
יגידו, פשוט הלכתי לשם, ל-"גונדר",

00:55:59:07 00:56:08:02
נכנסתי כשותפה לבית שלה, לקחתי קמח,
אבי ליווה אותי בדרך לבית שלה.

00:56:08:17 00:56:15:09
לא ביקשתי רשות מאחים שלה,
היא הזמינה אותי פשוט הגעתי לביתה,

00:56:15:11 00:56:24:24
זה הפתיעה מאוד את האחים שלה,
הם משלמים את השכירות, לא אני,

00:56:25:01 00:56:32:11
כאשר הגיע מועד הבחינה הצטרפתי
אליהם בלי שהוזמנתי על ידי בית הספר.

00:56:32:13 00:56:37:03
פגשנו את מנהל הבית ספר, שמו
היה היילה יאסוס לא אשכח אותו,

00:56:37:04 00:56:45:05
הוא שאל, מה הגעתם? שני המורים
ענו כן הגענו, הם קרובים שלי,

00:56:45:12 00:56:48:09
הוא שאלו, מי הילדים שנבחנו,
הם הצביעו על שתי חברותיי.

00:56:48:11 00:56:52:09
הוא שאל אם אני הגעתי להיבחן,
ענית, שאני כן הגעתי להיבחן.

00:56:52:11 00:56:54:24
ענו לו שאני לא איתם,
האחרות הגיעו איתם.

00:56:55:01 00:57:00:16
הוא אמר טוב גם אותה נבחן,
הלכתי בשביל זה, נכנסתי להיבחן,

00:57:00:17 00:57:07:11
תוצאות המבחן שלי ועוד אחת היה גבוה,
התוצאה של הנבחנת השלישית היה נמוך,

00:57:07:14 00:57:13:24
שיבצו אותנו לפי רמה, במתמטיקה
ובאמהרית אני וחברה שלי ידענו טוב,

00:57:14:16 00:57:17:24
בפנימייה ב"אסמרה" אני והיא
היינה מקום ראשון ושני,

00:57:17:24 00:57:23:11
שובצנו בכיתה ברמה גבוה,
והיא שובצה ברמה יותר נמוכה,

00:57:23:13 00:57:28:19
לאחר שחזרנו מהלימודים,
הייתי דיירת קבע בבית אצלם,

00:57:28:22 00:57:33:23
האחים שלהן היו בהלם ממני,
הם חיכו שאלך, אבל זה לא קרה,

00:57:34:01 00:57:36:01
הם אמרו לך משהו?

00:57:36:07 00:57:40:24
הם התביישו, בגלל שהייתה לנו
קרבה משפחתית, חששו שאגיד להוריי,

00:57:41:03 00:57:47:01
לאחיות שלהם הם אמרו שהם

משלמים שכירות על הדירה,

00:57:47:03 00:57:50:24
אם היא נמצאת יעלו את השכירות,
לכן צריכים לעשות משהו,

00:57:51:09 00:57:55:20
הן אמרו להם שאם זה המצב,
שהן גם יעזבו את הדירה יחד איתי,

00:57:56:11 00:58:05:20
בעלי הדירות אמרו לי שהם לא רוצים
שאהיה פה, עדיף שאחפש דירה אחרת,

00:58:06:23 00:58:10:24
שאלתי, כך הם אמרו? הם ענו שכן.
אבל הם קרובים שלי? הם ענו, אז מה.

00:58:11:03 00:58:14:11
זה הפתיעה אותי מאוד,
סיפרתי את זה לחברות,

00:58:14:13 00:58:18:23
הן אמרו לי, עזבי, מה את מתרגשת,
אם יעשו לך בעיות אנחנו נעזוב איתך,

00:58:18:24 00:58:22:12
זה מה שטוב בחברי ילדות.
לא הייתי שלמה עם זה,

00:58:22:14 00:58:30:24
הלכתי לשוק ושלחתי מסר להורי,
שיגיעו בהקדם ושאצטרך לחפש מקום,

00:58:31:12 00:58:36:24
לפני כן הם הכינו בשבילי מקום,
לאחר מכן הם הגיעו מהכפר,

00:58:37:00 00:58:44:24
אמי ואבי לקחו אותי לאישה מבוגרת
אמרו שהיא תטפל בי כילדה שלה,

00:58:44:24 00:58:55:10
לאותה אישה היה רק ילד אחד,
אמרה שאין בעיה, נתנה לי מקום,

00:58:56:00 00:59:02:21
החברות שלי היו חסרות לי,
למרות שבמהלך היום למדנו יחד,

00:59:03:12 00:59:13:00
הייתה שמועה שהישראלים,
הולכים לפתוח מרפאה לכן מחפשים,

00:59:13:05 00:59:20:17
חברה שלי, שהייתה מצטיינת יחד איתי,
העסיקו אותה כמורה בבית ספר,

00:59:20:18 00:59:23:04
בת כמה היית בערך?

00:59:23:06 00:59:33:07
הייתי בערך בת 15, אפילו פחות מזה.
בין 14-15 שנים.

00:59:33:09 00:59:35:23
היית ילדה...
כן הייתי ילדה,

00:59:35:24 00:59:42:09
הם רצו שנעשה עבודת תרגום.
אנחנו ידענו לדבר עברית וגם אמהרית,

00:59:42:11 00:59:48:24
אותה העסיקו כמורה במקום הזה,
התחתנה עם מורה והייתה אמא לתינוק,

00:59:49:24 01:00:01:23
אני ועוד חברה, קיבלו אותנו לעבודת
תרגום באותה מרפאה שהקימו,

01:00:01:24 01:00:05:16
את ממשיכה ללמוד בבית ספר תוך כדי?
כן, תוך כדי לימודים.

01:00:05:19 01:00:12:20
גרתי ב"גונדר", היה רופא עם רכב,
בשם דן הראל, היה לוקח אותנו.

01:00:13:10 01:00:21:24
היינו לומדים בבית הספר במשמרות,
עובדות בזמן שאנחנו לא לומדות,

01:00:21:24 01:00:25:20
עדכנתי את בית הספר שאני לא
יכולה ללמוד בשעות הבוקר,

01:00:25:23 01:00:36:04
הוא היה מלמד אותנו על בדיקת מעבדה,
היה מלמד אותנו איך ליילד תינוקות,

01:00:36:06 01:00:41:10
היו מגיעות למרפאה נשים הרות,
הוא היה מראה לנו איך מיילדים,

01:00:41:12 01:00:53:08
לכל אחד יש תחומי עניין, אמי וסבתי
היו מיילדות, זה היה בתת המודע שלי,

01:00:53:10 01:00:59:16
שהוא לימד אותנו את התחום,
זה היה מרתק ומעניין עבורי,

01:00:59:24 01:01:11:15
אני רוצה לספר לך משהו,
שהייתי עובדת ולומדת שם,

01:01:11:22 01:01:18:11
צגה פנטה, אמא שלה כרע ללדת
אותה, היא הבכורה שלה,

01:01:18:14 01:01:22:01
לא הייתה מיילדת בסביבה,
אני סייעתי לאותה יולדת,

01:01:22:03 01:01:28:14
הייתי אמיצה מאוד, ראיתי איך
הרופא סייע ליולדות אחרות,

01:01:28:16 01:01:31:24
איך הוא חתך את חבל הטבור,
למדתי את כל זה ממנו.

01:01:32:00 01:01:39:24
אמרתי לה שאני סייעתי ליילד אותה,
היא אמרה שהיא לא ידעה...

01:01:39:24 01:01:44:22
אומנם הייתי ילדה אבל,
זו מיומנות שהיא לא קלה,

01:01:44:24 01:01:52:00
לאחר מכן המיילדות שאלו מי סייע,
הם נדהמו לגלות שזו הייתי אני,

01:01:52:02 01:01:56:16
משם הגיע כל הנושא
של הרצון לעסוק כמיילדת.

01:01:56:18 01:02:00:17

בעצם כל הידע שלך בתחום זה מהאיש?

01:02:00:19 01:02:07:24
רגע, הלימוד עם האיש עורר אצלי
את הרצון שהיה בתוכי לעסוק בתחום,

01:02:08:01 01:02:16:04
הרופאים הישראלים עזרו לי,
להתקבל בבית"ס לאחיות ב"צ'לה",

01:02:16:07 01:02:23:06
למדתי במכללת "צ'לה" בגונדר"
שם למדתי לימודי סיעוד כללי (רגיל),

01:02:24:21 01:02:33:16
תחום המיילדות עניין אותי מאוד,
במהלך הלימודים שלי או העבודה,

01:02:33:18 01:02:40:24
כל הזמן ביקשתי שישבצו אותי,
לעבודה עם ילדים או בחדר יולדות.

01:02:41:04 01:02:50:17
לאחר מכן, עם הזמן למדתי את
תחום המיילדות בהרחבה במכללה,

01:02:50:19 01:02:55:19
המרפאה שפתחו בעיר, הייתה מיועדת
ליהודים או שזה היה של הממשלה?

01:02:55:22 01:03:02:10
הייתה מיועדת ליהודים אבל, לא שאלו
את האנשים מה הדת שלהם.

01:03:02:13 01:03:07:15
שם קיבלו שירות רפואי מכל הדתות,
הנוצרים, המוסלמים וגם היהודים.

01:03:07:18 01:03:14:04
הבטיחו לממשלה שיקבלו כל פונה,
אף שהמרפאה מיועדת ליהודים.

01:03:15:01 01:03:19:19
מה את זוכרת,
האם יש הבדל בין לידה,

01:03:19:21 01:03:28:13
ע"י צוות רפואי לבין לידות מסורתיות?
מה את זוכרת?

01:03:29:08 01:03:36:23
למען האמת, לא ראיתי לידה מסורתית,
אני יודעת על מיילדות מסורתיות,

01:03:36:24 01:03:41:04
אבל יש הבדל בין לדעת על קיומן,
לבין לסייע ליולדת כפי שהן עשו,

01:03:41:07 01:03:45:01
אני הייתי עוזרת של הרופא,
עזרתי לו במהלך הלידה,

01:03:45:03 01:03:51:16
העברתי לו ציוד לבקשתו,
זה ההבדל, השוני.

01:03:51:18 01:03:59:03
אוקיי. למדת סיעוד?
כן, הישראלים מימנו את הלימודים.

01:03:59:12 01:04:09:10
לאחר שסיימתי את לימודיי,
רציתי לחזור לאותו מרפאה,

01:04:11:16 01:04:20:14
אני חושבת, בגלל שהמבנה נהרס,
לא חזרתי לאותה מרפאה.

01:04:20:24 01:04:26:24
המשכתי לעבוד במשרה ממשלתית,
במשרד הבריאות האתיופי,

01:04:27:06 01:04:37:11
לאחר שעבדתי כמה שנים, נסענו
לחופשה עם הפרנג'ים ב"אדיס אבבה",

01:04:37:14 01:04:41:09
הייתה לו ילדה קטנה
ועל מנת שאשחק איתה,

01:04:41:12 01:04:46:17
למי את מתכוונת שיש לו ילדים?
-לרופא, לפרנג'י (כינאי לבהירי עור).

01:04:46:20 01:04:49:19
הוא היה ישראלי?
-הרופא הישראלי היה עם אשתו.

01:04:49:20 01:04:54:21
הם היו אלה שמימנו את שכר הלימוד שלך?

-גם הם מימנו.

01:04:54:24 01:05:05:24
שכר הלימוד שולם על ידי הממשלה,
המשפחה נתנה לי מלגת קיום.

01:05:06:20 01:05:08:14
למה הם עשו את זה?

01:05:09:06 01:05:14:24
הם רצו מאוד שאלמד,
הם ראו את היכולות שלי,

01:05:15:01 01:05:24:24
הם ראו את הרצון שלי ללימודים,
לכן הם רצו שאלמד, ככה למדתי,

01:05:24:24 01:05:32:12
לאחר מכן... התחתנתי.
-רגע, רגע. התחתנתי באדיס אבבה.

01:05:32:18 01:05:35:16
אמרת שנסעתם לחופשה ל"אדיס אבבה"...

01:05:35:19 01:05:46:20
לפני נסעתי ל"אדיס אבבה" התגוררתי
בעיר "גונדר" למדתי ועבדתי שם.

01:05:46:24 01:05:56:24
הייתי הולכת לכפרים "טדה" ו"ווגרה"
עם מישהו בשם "גטהון טלהון", ד"ר דן,

01:05:57:01 01:06:00:24
לאחר מכן הלכתי עם מריו ופריזר,
כל אחד מהם הגיע בזמן אחר,

01:06:01:03 01:06:09:24
הם הגיעו לעבוד 3, 4 ו-5 שנים,
נסעתי יחד איתם לחופשה.

01:06:10:01 01:06:18:16
הייתה להם ילדה ששיחקתי איתה,
הם שילמו עבורי על החדר במלון,

01:06:18:20 01:06:22:23
לילדה ולי היה חדר משותף במלון,
מיטה נפרדת בשבילה ומיטה בשבילי,

01:06:23:11 01:06:26:20
בשבילם שכרו חדר במלון,

חדר גדול ומפואר,

01:06:26:22 01:06:30:24
עד היום אני זוכרת ואוהבת מאוד
את המלון הזה שנמצא באדיס אבבה.

01:06:31:03 01:06:36:24
כאשר למדתי וגם כאשר עבדתי,
הייתי רואה את ד"ר ספפה,

01:06:37:02 01:06:41:14
גם הוא היה צעיר יחסית,
גדול ממני בשנה בגיל,

01:06:41:16 01:06:47:24
אז כשהיינו הולכים ל"גדבייה",
הייתי פוגשת אותו בקמפוס,

01:06:48:01 01:06:53:11
כאשר אני הלכתי לחופשה עם הרופא,
הוא היה בטקס ההסמכה שלו,

01:06:54:14 01:06:59:24
הוא הגיע לטקס הסמכה שלהם
אשר התקיים ב"אדיס אבבה",

01:07:00:15 01:07:07:12
למען האמת, הד"ר רצה לשדך בינינו,
על מנת שאתחתן איתו,

01:07:07:20 01:07:09:16
הכוונה לרופא הפרנג'י?
כן-

01:07:09:24 01:07:16:20
אז... טוב, התחתנו.
מה טוב...

01:07:16:24 01:07:21:04
רגע, ספרי לי, מה הוא אמר לך?
מה את עשית?

01:07:21:12 01:07:26:24
הוא אמר שלא יבוא בעל בשבילך מהכפר,
מאשר שתתחתני עם מישהו אחר שמלומד,

01:07:27:00 01:07:29:13
הוא אמר שהוא מאוד רוצה
שאתחתן עם ד"ר ספפה,

01:07:29:16 01:07:36:13

אוקיי.

-לאחר מכן התחתנו באירוע באדיס אבבה.

01:07:36:16 01:07:39:24

הלכת לחופשה באדיס אבבה ושם התחתנת?

כן

01:07:40:02 01:07:48:05

אז ספרי לי, זו החלטה כבדת משקל, ההורים שמעו, הוזמנו והיו באירוע?

01:07:48:18 01:07:58:17

לא, הם נתנו את הסכמתם, עדכנו את כבוד מר יונה בוגלה,

01:07:59:21 01:08:04:03

הוא שמח מאוד כששמע על זה, ואמר שיותר מזה אין מה לבקש,

01:08:04:06 01:08:06:24

מי מעדכן את ההורים שלך?

01:08:07:03 01:08:15:11

מעדכנים אותם עם מכתבים, הרי אין דרכי תקשורת כמו טלפונים.

01:08:15:14 01:08:26:18

לאחר שעדכנו את אבא יונה בוגלה, ארגנו אנשים שילוו אותי ואותו,

01:08:26:20 01:08:35:24

הוא הגיע לאדיס אבבה לטקס ההסמכה שלו, רק אח"כ הלכנו למשפחתו לעשות האירוע.

01:08:35:24 01:08:44:15

התחתנו באדיס אבבה בביתו של מריו, הם ארגנו עבורנו אירוע גדול מאוד.

01:08:45:11 01:08:49:15

הוא הגיע עם החברים שלו וגם אני, ככה בעצם אנחנו התחתנו.

01:08:49:17 01:08:54:24

האם לפני כן הייתם נאהבים?

01:08:55:11 01:09:06:04

האמת באותו רגע לא היה לי שום רגש, אמרו לי שאני צריכה להתחתן,

01:09:06:06 01:09:11:10
עדיף להתחתן עם מישהו שהוא מלומד,
אני מבחינתי הסכמתי ו...

01:09:11:12 01:09:19:23
האמת רק לאחר שילדתי את בני השני,
הבנתי את המשמעות של מה זו אהבה,

01:09:19:24 01:09:23:24
להיות ילדה זה קצת בעייתי,
-נכון. זה מה שהיה.

01:09:24:15 01:09:33:06
אני הסכמתי כשאמרו להתחתן,
אני בחורה מאוד צייתנית,

01:09:33:09 01:09:39:24
מתי עשית היכרות בין בעלך להורים שלך?

01:09:40:04 01:09:51:24
לאחר שהתחתנו הלכנו לאזור "גוג'אם",
הייתי בהיריון ממש לאחר החתונה,

01:09:52:03 01:09:57:24
אבי חיפש את המקום שבו הייתי,
שם היה מישהו בשם "קונרל אניאו",

01:09:58:00 01:10:01:20
הוא היה קרוב משפחתנו ועבד
בכפר שנקראה "דברה מרקוס",

01:10:01:21 01:10:10:09
דרכו אבי ידע איפה אני נמצאת,
הוא הגיע אלינו, אירחנו אותו יפה,

01:10:10:11 01:10:15:03
לאחר מכן הלכתי למשפחתי
עם אבי על מנת ללדת שם.

01:10:15:05 01:10:18:02
חזרת לכפר הולדתך "ווסראמלה"?
-לא, בעיר "גונדר".

01:10:18:04 01:10:22:24
ילדתי בעיר "גונדר",
שכרנו דירה במרכז העיר,

01:10:23:01 01:10:30:17
המכללה בה למדתי את לימודי,
שם בתוך האוניברסיטה ילדתי,

01:10:30:23 01:10:39:24
לאחר שילדת, איך היו החיים?
האם חזרת לעבוד? או שהיית בבית?

01:10:39:24 01:10:50:13
לאחר הלידה רציתי להמשיך את לימודי,
הרי הפסקתי לאחר 8 שנות לימוד,

01:10:50:15 01:10:56:24
רציתי לסיים את הלימודים שלי,
אבל שיבצו את בעלי לעבוד רחוק,

01:10:57:22 01:11:02:22
שם לא יכולתי להמשיך את לימודי,
לא יכולתי להשאיר את התינוק בוכה,

01:11:02:24 01:11:06:04
כפי שסיפרתי לך קודם,
לא היה מספיק חלב,

01:11:06:07 01:11:13:23
לאחר זמן מה ד"ר ספפה עשה מבחן
על מנת להתקבל לתפקיד בעיר "גונדר",

01:11:13:24 01:11:16:24
הוא עבר את הבחינה וקיבל את
התפקיד, אנחנו חזרנו לעיר "גונדר".

01:11:17:02 01:11:21:10
איפה הייתם גרים?
-"קפה", במקום שנקרא "קפה".

01:11:21:13 01:11:27:24
לאחר שחזרתנו משם לעיר "גונדר",
התקבלתי לעבודה במרפאה של הישראלים,

01:11:28:02 01:11:32:24
היה את מריו והחברים,
הצעתני את עצמי לעבודה והתקבלתי.

01:11:33:01 01:11:36:22
קנו עבור הילד שלי בגדים,
קיבלו אותי ממש יפה שם.

01:11:36:24 01:11:40:16
שיבצו אותי לעבוד בכפר "אמבובר",
בעלי עבר ללימודים במכללה,

01:11:40:20 01:11:46:19

לאחר שעבדתי זמן מה,
הייתי בהיריון שנכנסתי לעבודה,

01:11:46:24 01:11:50:24
היה לי את התינוק ולא
ידעתי שהייתי בהיריון,

01:11:51:10 01:11:56:04
שכרעתי ללדת את בני השני,
הייתי צריכה לעבור לעיר "גונדר",

01:11:56:16 01:12:01:24
ילדתי במכללה "בצ'לה"
איפה שלמדתי ואיפה שבעלי לומד.

01:12:01:24 01:12:10:13
לאחר שילדתי, הישראלים
עצרו את תשלום המשכורות,

01:12:10:17 01:12:15:24
המרפאה פעל במימון,
של ישראל - הסוכנות,

01:12:15:24 01:12:25:14
מאחר שהייתי צריכה לעזור בפרנסה,
התחלתי לעבוד מטעם הממשלה ב"צ'לה",

01:12:25:23 01:12:31:18
לאחר שבעלי סיים את לימודיו,
עברנו לאזור שנקראה "וולו".

01:12:31:20 01:12:37:09
מה הייתה התקופה אז?
איך קיבלתם את ההחלטה לעבור לשם?

01:12:37:17 01:12:42:14
באותה תקופה היה רעב באזור "וולו",
היה ממש רעב גדול שם,

01:12:42:24 01:12:47:24
כאנשים צעירים היינו ממוקדים
בהגשת עזרה לאחרים,

01:12:47:24 01:12:55:11
לא חשבנו על מה יכול לקרות לנו,
אנחנו צעירים, לכן היינו צריכים לסייע,

01:12:55:13 01:13:01:13
בעלי והחברים שלו החליטו
שהם צריכים לנסוע ל"וולו",

01:13:01:24 01:13:06:22
יחד עם אחותי לקחתי את שני ילדיי,
והלכנו לאזור "וולו".

01:13:07:01 01:13:12:21
מה הרגשת?
בתקופה ההיא היו קשיים באזור "וולו"?

01:13:12:24 01:13:16:11
כן, היו קשיים.
קיבלנו אינפורמציה על העיר,

01:13:16:13 01:13:18:24
הסבירו שנתגורר בעיר,
שם לא היה רעב,

01:13:18:24 01:13:21:09
תהיה לנו משכורת,
נוכל להעסיק עוזרת בית,

01:13:21:12 01:13:28:24
אתם תעזרו במהלך היום,
לאחר מכן תחזרו לביתכם,

01:13:29:02 01:13:32:24
קיבלנו את כל המידע,
עשו לנו תדריך כנדרש,

01:13:33:01 01:13:35:13
מי מסר לכם את האינפורמציה?
-הממשלה

01:13:35:19 01:13:38:24
הממשלה גייסה אותכם?
-כן הממשלה שלחה אותנו,

01:13:39:06 01:13:44:11
מי היה ראש ממשלה באותה תקופה?
-היילה סלאסי

01:13:45:17 01:13:54:08
לאחר מכן הלכנו, כפי שאמרו...
אותי לא שלחו בהתחלה לשם,

01:13:54:20 01:14:00:24
מאחר שהייתי עם שני תינוקות,
בעלי הלך לעזור במרכז שנאספו האנשים,

01:14:01:04 01:14:07:19

היה עצוב להיחשף למראה כזה,
נחשפנו למראה שאנשים היו מקל,

01:14:07:21 01:14:12:22
נשאר מהגוף שלהם רק עור ועצמות,
הצורה שנשארה מהם לא הזכירה אדם.

01:14:12:24 01:14:18:04
היו להם שלשולים,
הקיבה לא יכלה לקלוט אוכל,

01:14:18:06 01:14:21:19
היה ממש ממש קשה,
זו הייתה תקופה קשה מאוד,

01:14:21:21 01:14:24:24
רגע, ספרי לי,
הוא נשלח ראשון לסייע להם?

01:14:25:02 01:14:28:23
כן הוא נשלח בין הראשונים,
ואני הלכתי לראות ליום יומיים.

01:14:28:24 01:14:30:11
הלכת לבד?
-לא.

01:14:30:17 01:14:32:12
לקחת איתך את הילדים כשהלכת?

01:14:32:15 01:14:36:05
לא, לא! מה פתאום.
השכרנו בית בעיר.

01:14:36:08 01:14:44:19
הלכתי למקום העבודה כדי להתרשם,
לא היה פשוט לראות את המצב שם.

01:14:45:24 01:14:57:06
לאחר מכן, פגשתי את המנהלים שם.
הילדים שלנו היו רשומים במעונות.

01:14:57:13 01:15:02:04
אמרו לי שאני אחכה עוד קצת,
בינתיים הוא המשיך לעבוד לבד.

01:15:02:18 01:15:08:24
לאחר מכן שיבצו אותנו למקום אחר,
סיימנו את תקופת שהותנו.

01:15:09:01 01:15:12:21
כמה זמן הייתם במקום הזה?
-שישה חודשים בערך.

01:15:12:23 01:15:16:00
במהלך החצי שנה, האם עבדת?
-לא אני לא עבדתי.

01:15:16:03 01:15:17:10
היית עם הילדים שלך?
כן

01:15:17:12 01:15:20:17
כפי שסיפרת לי המצב שם,
מה את עושה במהלך היום שם?

01:15:20:19 01:15:27:24
מה עושים שם במהלך היום?
איזה ילדים רשומים ולומדים במעונות?

01:15:28:03 01:15:33:00
המשפחות שחיו בעיר,
הילדים שלהם נמצאים במעונות,

01:15:33:13 01:15:37:15
כלומר, כל מי שיכול היה לשלם
את שכר הלימוד של הגן,

01:15:37:17 01:15:40:07
המקום היה עיר לכל דבר,
זה מקום מודרני לחלוטין.

01:15:40:09 01:15:42:11
איך קוראים למקום?
-"ולו", "דסה".

01:15:42:13 01:15:47:10
אה, התגוררתם ב"דסה"?
באזור "דסה" לא היה רעב?

01:15:47:17 01:15:56:18
מחוץ לעיר "דסה" בנו מחנה גדול,
לשם הגיעו כל האנשים לקבלת טיפול,

01:15:57:02 01:16:04:13
לאחר שהכנסתי בבוקר את ילדיי למעונות,
לא היה חסר לי מה לעשות כאישה שם:

01:16:04:16 01:16:13:04
מסדרת את הבית, עסוקה בעבודת יד,

הייתי מבשלת יחד עם העוזרת,

01:16:13:06 01:16:15:05
כך בעצם העברת שישה חודשים?

01:16:15:07 01:16:21:21
אני לא חושבת שזה היה חצי שנה,
אני חושבת שזה היה פחות מחצי שנה.

01:16:21:23 01:16:27:22
לאחר מכן הגיע זמננו לחזור,
היינו שם כל עונת החורף.

01:16:27:24 01:16:38:05
השכרנו פרד לצורך העמסת הציוד שלנו,
בגלל שלא הייתה גישה לרכבים,

01:16:38:10 01:16:41:16
אפשר היה להתנייד
עם סוסים או עם פרד.

01:16:41:19 01:16:45:00
אחותי שהייתה איתי שם,
החזרתי אותה למקום מגוריה,

01:16:45:08 01:16:50:13
היא לא רצתה לחזור לכפר,
אז דיברו על העלייה לישראל,

01:16:50:15 01:17:02:11
אז אנשים חיפשו דרכים לעלות לארץ,
היה רצון עז למצוא דרך לעלות לישראל,

01:17:02:19 01:17:08:24
שלחתי אותה לאדיס אבבה להורים,
על מנת שמשם היא תעלה לארץ.

01:17:09:02 01:17:17:07
אבל משם לקחו אותה למקום אחר,
הייתה קבוצה שהתארגנה לצורך זה,

01:17:18:11 01:17:28:24
אנחנו לקחנו עוזרים שיעמיסו את הציוד,
יחד עם הסוחרים הלכנו יומיים בדרכים,

01:17:28:24 01:17:36:00
היו איתנו שני הבנים הקטנים שלנו,
אחד היה איתי והשני עם ד"ר ספפה.

01:17:36:10 01:17:45:01

לאחר שהגענו למקום מסוים,
נכנסנו כדי לנוח את הלילה,

01:17:45:20 01:17:49:22
לא אשכח את זה,
כל הלילה ירד עלינו גשם.

01:17:49:24 01:17:58:20
באוהל יש חור, לכן הגשם נכנס פנימה,
כל אחד מאיתנו תפס ילד אחד,

01:17:58:22 01:18:10:19
המים היו מתחממים מחום הגוף שלנו,
בבוקר החלפנו לבגדים יבשים יותר,

01:18:11:06 01:18:21:04
לאחר מכן הגענו למקום העבודה שלנו,
הכינו עבורנו את הבית ובישלו אוכל.

01:18:21:09 01:18:24:08
זה המקום שנקראה "טנטה"?
כן "טנטה".

01:18:24:11 01:18:29:01
זה נמצא באזור "וולו"?
כן, זה נמצא במחוז "וולו".

01:18:29:13 01:18:36:03
קיבלנו אותנו שם ממש יפה,
עשו מקלחת חמה לילדים שלי,

01:18:36:06 01:18:38:20
אני גם עשיתי מקלחת,
גם בעלי עשה מקלחת.

01:18:38:22 01:18:48:17
בגלל העייפות לא הצלחנו לאכול,
למחרת קמנו כמו חדשים לגמרי.

01:18:48:24 01:18:53:13
בעלי הלך לעבודה,
אני נשארתי עם הילדים,

01:18:53:21 01:18:59:23
רציתי שיתרגלו לסביבה החדשה,
נשארתי אתם בערך כשבוע,

01:18:59:24 01:19:04:09
לאחר מכן גם אני התחלתי לעבוד,
התחלתי עבודתי בקליניקה המקומית,

01:19:04:11 01:19:06:16
הוא היה מנהל.
האם זה היה במחנה (מקלט)?

01:19:06:19 01:19:11:24
זה לא היה מקלט,
זה היה מרפאה גדולה,

01:19:11:24 01:19:21:01
ד"ר ספפה היה מנהל המרפאה,
יחד איתי היינו 4 אחיות במרפאה.

01:19:21:07 01:19:32:16
היינו בערך 25 עובדים,
אני לא כל כך זוכרת את המספר המדויק.

01:19:32:21 01:19:41:24
התחלתי לעבוד שם,
למרפאה הגיעו בעיקר נשים הרות.

01:19:44:15 01:19:53:20
גם בעלי היה מיילד אבל בעיקר
עסק בענייני ניהול המקום,

01:19:53:24 01:19:56:21
רוב הזמן אני הייתי המיילדת
של הנשים שהגיעו למרפאה.

01:19:56:24 01:20:00:05
איך היית מתארת את הסביבה?

01:20:00:24 01:20:06:21
האזור הוא היה עיירה קטנה,
המקום היה ממש יפה בעיניי,

01:20:06:24 01:20:13:09
זה היה אזור מישורי, ירוק
ומזג האוויר היה נעים מאוד,

01:20:13:12 01:20:18:22
הבשר היה בחוץ ולא התקלקל,
לא היו זבובים,

01:20:19:18 01:20:22:22
אני משווה את זה
לאותו אזור גאוגרפי,

01:20:23:02 01:20:25:15
באזור הזה לא היה רעב?

מה?

01:20:25:23 01:20:27:24

לא היה רעב באזור הזה?
-לא, לא היה רעב.

01:20:28:14 01:20:34:17

היה רעב באזור אחר.
גם שם הקימו מחנה לסייע להם,

01:20:34:24 01:20:39:01

זה היה מראה מחריד ולא פשוט,
האזור שהיינו בו נחשב למקום טוב,

01:20:39:09 01:20:44:24

כאשר שמעו שהגיעו רופאים,
היו מגיעים מאזורים מרוחקים מאוד,

01:20:45:01 01:20:48:11

היו מגיעים רכובים על
סוסים, חמורים ופרדים.

01:20:48:14 01:20:52:03

לא היינו נחים לרגע,
היינו עובדים שעות רבות,

01:20:52:06 01:20:57:13

סיפרתי לי קודם שהיו מגיעות ללדת?
-היו מגיעות הרבה נשים ללדת.

01:20:57:16 01:21:01:13

למה, על פי המסורת הן יולדות בבית?

01:21:01:15 01:21:11:05

מה שהיה מדהים שם, כאשר אחת ילדה
אצלנו, זה עבר מאוזן לאוזן והחלו להגיע,

01:21:11:08 01:21:17:11

החלו לספר שאצלנו מיילדים בצורה טובה,
לכן התחילו להגיע אצלנו כדי ללדת,

01:21:17:14 01:21:26:24

כפי שאת יודעת שם יש מקרים רבים,
שהתינוק או האישה מתים במהלך הלידה,

01:21:26:24 01:21:35:16

בגלל שזה הפחיד אותם,
כאשר שמעו על המקום, היו מגיעים.

01:21:35:21 01:21:42:04

היו מביאים את הנשים על מיטות עץ
כאשר הן היו עם צירי לידה מתקדמים.

01:21:42:18 01:21:46:02
מה את זוכרת, איזה מקרים
היו לך כאשר יילדת נשים שם?

01:21:46:05 01:21:53:15
היו הרבה מקרים,
זה מאוד מרגש,

01:21:57:23 01:22:08:13
היה תינוק שיילדתי, אמו הייתה ענייה,
היא הייתה עובדת יומית - עובדת זמנית,

01:22:09:08 01:22:14:24
היא הייתה כהת עור,
התינוק היה בהיר מאוד.

01:22:16:24 01:22:23:10
לרוב הילדים שלנו נולדים,
עם גוון עור בהיר מאוד.

01:22:23:16 01:22:30:24
התינוק נולד לאישה הזו,
נולד נימול באופן טבעי, מהאל.

01:22:31:24 01:22:36:24
אני נתקלת בזה בפעם הראשונה,
למרות שלמדתי על זה בתורה,

01:22:36:24 01:22:42:12
אני יודעת מהתורה שמי שנולד נימול,
נמצא בדרגה רוחנית מאוד גבוהה.

01:22:42:15 01:22:50:04
אני מאוד התרגשתי ושמחתי מאוד,
הסברתי לאם איזה תינוק נולד לה,

01:22:50:06 01:22:55:08
עודדתי אותה שתשקיע בילד,
כך ייעצתי לה ונפרדתי לשלום.

01:22:55:18 01:22:59:22
זה היה מסוג הדברים הטובים,
נתקלתי גם בהרבה דברים לא טובים,

01:22:59:24 01:23:04:06
מה למשל?
היה לי מקרה מיוחד שבו,

01:23:04:08 01:23:14:18
העובר מת בתוך הרחם של האישה,
היד שלו היה בחוץ ודומה לסריג שלי - ירוק.

01:23:15:15 01:23:20:16
זה היה בזמן מלחמה באזור,
כאשר אני יילדתי במרפאה,

01:23:20:24 01:23:25:24
ד"ר ספפה היה באסיפה
שעשו בעקבות המלחמה,

01:23:27:13 01:23:31:02
זו הייתה מלחמה בין
פידליזם לבין מנגסטו.

01:23:31:12 01:23:38:15
באותו זמן, אנחנו הועסקנו
על ידי השלטון של היילה סלאסי.

01:23:38:24 01:23:44:07
בתקופת החורף תפסו והרגו
את המלך היילה סלאסי,

01:23:44:12 01:23:51:05
אחריו עלה לשלטון מנגסטו היילמראם,
למפלגה של השליט קראו "דרג",

01:23:51:17 01:23:57:24
באזור שלנו תומכי המלך לא נכנעו,
זו הייתה המלחמה שהתרחש באזור שלנו,

01:23:58:01 01:24:01:22
המלחמה הייתה קשה מאוד,
הוא היה באסיפה שם,

01:24:01:24 01:24:12:04
אני הייתי צריכה להתמודד עם הלידה,
האל היה איתי, כי האמנתי שאצליח,

01:24:12:15 01:24:20:19
לאט לאט באופן שיטתי תוך כדי
שאני נעזרת באנשים עזרתי לאישה,

01:24:20:24 01:24:29:08
כפי שלמדתי בלימודים,
עשיתי חתך חיץ עם מספריים,

01:24:29:23 01:24:36:24

הזזתי את הראש של התינוק הצידה,
הילד של התינוק היה בחוץ מהתחלה,

01:24:37:04 01:24:42:24
לאחר שסובבתי את הראש שלו,
וסידרתי את בצורה טובה יותר,

01:24:42:24 01:24:48:01
יילדתי את האישה הזו בחיים
למרות שהעובר שלה היה מת.

01:24:48:07 01:24:58:09
זה אחד הדברים הגורמים לעצב גדול,
עטפתי את העובר המת ומסרתי להם,

01:24:58:15 01:25:08:14
לאותה אישה הגשתי טיפול רפואי
באופן מסודר כדי שלא תדמם,

01:25:08:23 01:25:13:05
אמורים לעזוב את המקום,
לא היה מי שיבשל לדרך,

01:25:13:07 01:25:19:23
עכשיו צריך להכין דברים לדרך,
בגלל שהייתה מלחמה לא היה מי שיכין,

01:25:20:05 01:25:28:18
נכנסתי לבית בישלתי אוכל מהר מהר,
ארזתי והבאתי לה שיהיה לה לדרך.

01:25:29:20 01:25:36:24
אוקיי. הם מביאים את הנשים אליכם
לאחר שהם לא הצליחו לילדם בכפר?

01:25:37:02 01:25:41:24
כן, נכון.
מי שמצליחה ללדת, לא מגיע אלינו.

01:25:42:12 01:25:48:09
כאשר הם לא מצליחים הם מביאים אותן,
לרוב לא היו מקרים כמו שסיפרתי,

01:25:48:12 01:25:52:08
כאשר חלק מאיבריו של העובר
נמצאים בחוץ והחליפו צבעים.

01:25:52:10 01:26:00:10
הביאו אותה אלינו כדי שתמות במרפאה,
מבחינתם לא היה לה סיכוי לחיות,

01:26:01:16 01:26:05:16
זה דבר מאוד אדיר,
גם הדברים שעשינו הם אדירים,

01:26:05:24 01:26:10:10
גם כאשר היינו בדרכים, כולם אמרו
שיתנו לנו לעבור כיוון שאנו רופאים.

01:26:10:13 01:26:12:24
הנציגים של הממשל לא עשו בעיות כמו
שלא הקשו אלינו נציגי הממשל הקודם.

01:26:12:24 01:26:16:05
רגע, רגע, איך היה המצב הפוליטי?

01:26:16:07 01:26:21:24
המלך היילי סלאסי הודח משלטונו,
אתם הועסקתם על ידי הממשל שלו.

01:26:21:24 01:26:26:21
כאשר היינו שם הממשל התחלף,
שם לא שואלים מה דעתך,

01:26:26:24 01:26:31:23
הממשל התחלף ועכשיו מי שמכתיב
ושולט על המדינה זה הממשל החדש.

01:26:32:02 01:26:36:06
מי שהיו מתנגדים מבחינה פוליטית
היו התומכים של המלך שהודח,

01:26:36:08 01:26:39:07
הם היו חלק נפרד,
לכן הייתה מלחמה שם,

01:26:39:14 01:26:44:09
עכשיו מי ששולט זה הממשל הנוכחי,
העיר שלנו נשלטת על ידי הממשל החדש,

01:26:44:10 01:26:51:04
משרד הבריאות הוא גוף נפרד,
המעסיק שלנו היה משרד הבריאות.

01:26:51:09 01:26:56:15
אם משרד הבריאות נאמן לשלטון מסוים,
אנחנו היינו תחת משרד הבריאות לכן...

01:26:56:24 01:27:02:07
האם היה משהו שהשפיע עליכם?

איך היה השינוי בשלטון?

01:27:02:11 01:27:07:03
האם התקופה הייתה מפחידה? היה מפחיד.
ספרי לי מה היה באותה תקופה?

01:27:07:05 01:27:13:24
זה היה מפחיד,
מכיוון שזו הייתה ההתחלה,

01:27:14:02 01:27:19:11
לא היו קבוצות פוליטיות נפרדות,
היה רק את הפלג שנקרא "דרג",

01:27:19:13 01:27:25:09
לאחר ש"דרג" עלו לשלטון,
על התקופה הזו אסביר לך בהמשך,

01:27:25:11 01:27:28:14
לאחר שחזרנו מגלות,
שובצנו לעבודה במקום אחר,

01:27:28:16 01:27:30:22
מה שראינו שם,
הוא בפני עצמו דבר,

01:27:30:24 01:27:34:23
עצוב מאוד וגורם לך
לשנוא שאתה בנאדם.

01:27:35:03 01:27:41:19
כמו שהשלטון הקודם גם השלטון
הנוכחי לא עשה לנו בעיות,

01:27:42:14 01:27:49:00
היו עובדי מדינה באזורים אחרים,
שנרצחו באכזריות על ידי הממשל החדש,

01:27:49:03 01:27:55:16
אנחנו לא חשבנו לרגע
שגורלנו יהיה דומה להם,

01:27:55:21 01:28:00:07
אומנם אנחנו עובדי מדינה,
אבל אנחנו מצילי חיים,

01:28:00:24 01:28:07:24
לכן מה היו עושים לנו,
אם יעשו לנו משהו איך הם יסתדרו,

01:28:09:07 01:28:12:23

כך חשבנו לעצמנו
לא שיתפנו אף אחד,

01:28:13:01 01:28:19:07

אין, לא היה זמן באותו רגע,
הכל היה מהיר וזז מהר,

01:28:19:15 01:28:27:07

לאחר מכן, היה את האחייין שלו,
את שני ילדיי ואת האחייין שלו,

01:28:27:11 01:28:37:05

אשתו של קולגה שעבדה אצלי,
היא השאירה את בתה אצל חמותה,

01:28:37:08 01:28:40:24

היא באה יחד עם משפחתי,
ששאלתי אותה למה היא עושה את זה,

01:28:40:24 01:28:43:13

את קוראת לזה "טנטה"?
כן, "טנטה".

01:28:43:16 01:28:48:04

כששאלתי אותה למה היא משאירה
את הילדה שלה ובאה איתי,

01:28:48:06 01:28:51:16

היא ענתה, הילדה זה המקום שלה,
את הגעת אלינו ממקום אחר,

01:28:51:21 01:28:54:21

מה הילדים שלך יאכלו,
הבאתי איתי קצת קמח,

01:28:54:24 01:29:01:17

הכין עבורם לחם כדי שיאכלו,
היא הגיע עם 25 קילו קמח,

01:29:01:24 01:29:05:17

אנחנו מדברים עכשיו על "טנטה"?
כן, "טנטה".

01:29:05:20 01:29:13:23

היא הכינה עבור הילדים לחם,
כך בעצם היא עזרה לנו מאוד.

01:29:14:01 01:29:21:16

כך בעצם היה ב"טנטה", לאחר יום או

יומיים היה מקרה עם ד"ר ספפה,

01:29:21:20 01:29:28:01
הוא יספר לך על המקרה בעצמו,
הוא יילד שם יחד עם 2 או 3 אחיות.

01:29:28:04 01:29:33:12
אנחנו התקדמנו בדרך יחד עם
קרובי משפחתה של אשת האח,

01:29:33:21 01:29:37:24
העברנו לילה בדרך לשם,
לאחר יומיים הגענו ליעד,

01:29:39:16 01:29:42:23
הגענו למקום שבו מת
הקיסר אציה תוודרוס.

01:29:42:24 01:29:45:08
לא, אני ממש מתנצלת,
אני לא כל כך מבינה,

01:29:45:10 01:29:48:14
במקום שנקרא "טנטה"
היית עובדת ומיילדת שם?

01:29:48:17 01:29:53:08
נאלצנו לצאת לגלות משם.
מה זאת אומרת לגלות, למה?

01:29:53:10 01:29:56:15
כי הייתה מלחמה באזור.
אה, אז תסבירי לי ככה.

01:29:56:17 01:30:05:08
סיפרתי שהתחילה מלחמה,
בין קבוצות "דרג" לבין "פיאודל".

01:30:05:10 01:30:08:13
תוך כדי שהייתה מלחמה,
יילדתי את האישה ההיא,

01:30:08:24 01:30:14:03
לאחר שסיימתי ליילד אותה,
לקחו אותי במורד הדרך,

01:30:14:05 01:30:17:08
אנחנו היינו באזור הררי (קריר),
לקחו אותי לאזור השפלה.

01:30:17:10 01:30:20:08
לקחתי איתי את שני הילדים שלי
ואח של בעלי הצטרף אלינו.

01:30:20:10 01:30:25:12
בעלי לא בא איתנו מאחר שביקשו
ממנו להישאר עם ראש העיר.

01:30:25:15 01:30:28:17
איך את מקבלת את ההחלטה?
שיתפת את בעלך...

01:30:28:19 01:30:31:06
הוא אמר לי ללכת משם.
-הוא אמר לך ללכת משם?

01:30:31:07 01:30:35:04
כן, דיברנו על זה והחלטנו יחד,
עם מי אנחנו הולכים ומתי.

01:30:35:06 01:30:38:13
את זה לא סיפרת לי...
-כן אני ובעלי דיברנו על זה.

01:30:38:19 01:30:45:00
אחר כך אני ואשת האח יצאנו לדרך,
הבעל (האח) היה יחד עם בעלי,

01:30:45:03 01:30:49:24
יחד עם אשת האח הלכנו למשפחתה,
לאן הלכנו? הלכנו לכיוון "וודלאה",

01:30:49:24 01:30:55:23
איך קוראים לזה אהה... המקום
שאציה תוודרוס היה בו, "וודלאה".

01:30:55:24 01:30:59:20
"מקדלה".
-"מקדלה". כן.

01:31:03:04 01:31:09:24
לאחר שהלכנו ל-"מקדלה",
בנו בשבילי בקתה,

01:31:10:06 01:31:14:24
על מנת שתומכי המלך
ה"פידליזם" לא יהרגו אותי,

01:31:15:02 01:31:19:08
הלבישו אותי בבגדים,

הביאו לי שמלה ללבוש,

01:31:19:10 01:31:26:03

הייתי בהירת עור, לכן
איפרו את פניי בצבע כהה,

01:31:26:09 01:31:36:15

סיפרו אותי, השיער שלי היה ארוך,
הבקתה שבנו לי הייתה בסמוך לשדה תירס.

01:31:38:24 01:31:46:24

בזמן שהיינו שם חיפשנו דרך לצאת משם,
בסוף הוחלט שהגברים יצאו ראשונים,

01:31:47:24 01:31:50:24

האם ד"ר ספפה הצטרף אלייך?
-כן, הוא הצטרף.

01:31:50:24 01:31:55:24

עדיף שהוא יספר לך את הצד שלו.
-אה, לא זה בסדר, תספרי את שלך.

01:31:55:24 01:31:58:14

לא הבנתי אם הוא הצטרף אלייך.
-כן, הוא הצטרף אלינו.

01:31:58:17 01:32:03:15

הוא הצטרף אלינו יחד עם בעלה
של האישה שנמצאת איתי.

01:32:03:18 01:32:06:08

האם הייתם בסכנת חיים שם?

01:32:06:10 01:32:09:02

לא רצינו שיהרגו אותנו.
-פחדתם?

01:32:09:04 01:32:15:23

כן, היינו בזמן מלחמה שם,
או שאת בוחרת צד ונלחמת יחד איתם,

01:32:15:24 01:32:20:09

אם את לא בוחרת צד,
עדיף לך לברוח למקום ניטרלי,

01:32:20:12 01:32:24:12

איך היה לכם בדרכים?
-האזור היה הררי, הרבה אבנים,

01:32:24:14 01:32:29:10

האבנים היו נכנסים לתוך הנעליים,
היה קשה מאוד לעשות את העלייה,

01:32:29:12 01:32:33:03
לכן התאמצנו מאוד לעשות הדרך,
כל הדרך עשינו ברגל.

01:32:33:05 01:32:37:01
האם הייתם רואים את האנשים נלחמים?
-שמענו את היריות.

01:32:37:14 01:32:41:12
בעלי ראה מקרוב את המלחמה,
עדיף שהוא יספר לך בעצמו.

01:32:41:14 01:32:46:06
אני שמעתי רק את היריות.
ראינו את האנשים שהלכו למלחמה,

01:32:47:06 01:32:50:08
הם היו צועקים עזבו אותם
אלה הם הצוות הרפואי.

01:32:50:10 01:32:54:05
מאוד שימח אותנו שנתנו לנו
לעבור בגלל שאנחנו צוות רפואי.

01:32:54:06 01:33:00:24
האנשים, הלכו למלחמה מבחירה שלהם,
או שבגלל שהם היו חיילים?

01:33:00:24 01:33:12:09
הם חיילים, היו כאלה עם נשק, כידון
וחרב. כך הלכו להילחם מול הממשלה.

01:33:13:17 01:33:20:24
התושבים שהם תומכי המלך שהודח,
הם התארגנו למלחמה...

01:33:21:20 01:33:28:20
אני הייתי אדם אופטימי מאוד,
בחרתי לראות שהם לא הולכים למלחמה,

01:33:28:23 01:33:36:08
אמרתי לעצמי שהם הולכים לשוק,
כדי להיות בסדר, כך לעודד את עצמי,

01:33:36:19 01:33:43:23
כאשר ילדי הקטנים שאלו לגביהם,
הייתי עונה להם שהם הולכים לשוק,

01:33:45:01 01:33:53:06
כך בעצמו עשינו את הדרך עד "מקדלה",
כפי שאמרתי בנו עבורנו את הבקתה,

01:33:53:08 01:34:00:22
אותה בחורה צעירה הכינה לנו לחם,
לאחר מכן הצטרפו אלינו ד"ר ספפה.

01:34:01:13 01:34:11:07
לאחר מכן איפה שאציה טאדרוס נפל,
באותו זמן המחשבה שחולפת בראש,

01:34:11:09 01:34:19:24
זה לא מקרי שהאל שם אותנו במקום הזה.
ביקשתי לראות את המקום שבו הגיבור נפל.

01:34:21:04 01:34:24:24
אז ד"ר ספפה...
-האם היה פחד, מהאנשים באזור?

01:34:25:02 01:34:30:24
לאחר זמן מה הפחד נמחק.
-אבל למה צבעו את הפנים שלך?

01:34:31:02 01:34:35:12
זה היה על מנת שאנשים לא יחטפו
אותי כי הייתי שונה מאחרים שם.

01:34:35:14 01:34:39:23
יש שמועה שהרופאים ברחו
לאזור שאנחנו נמצאים בו עכשיו.

01:34:39:24 01:34:45:24
האחראי על האזור, מטעם הפידליזם,
ביקש מאנשיו שיביאו לו את הרופאים.

01:34:47:14 01:34:53:24
לכן אם יחטפו אותנו, לא נדע
מה יהיה גורלנו וגורל ילדינו.

01:34:55:13 01:35:02:05
הלכנו למקום בו נפל האיש,
במקום בנו כנסייה.

01:35:02:08 01:35:10:06
נכנסנו לתוך הכנסייה וראינו בין היתר
את המאג שהוא בנה, זה היה מדהים.

01:35:10:23 01:35:16:10

אמרו שהגברים צריכים לצאת,
לאחר שהתייעצו ביקשו שיצאו.

01:35:17:00 01:35:23:01
יחד עם ד"ר ספפה הגיעו
חצי מהאחיות הרפואיות,

01:35:23:18 01:35:27:24
יחד איתי הייתה האישה של האח,
וגם העוזרת שלי הייתה איתי,

01:35:28:03 01:35:33:24
היו שם את האחיות הרפואיות והשומרים,
שאלו עצמם מה הולכים לעשות עכשיו.

01:35:34:21 01:35:39:00
החליטו שהם הולכים
והתחילו לתכנן את הדרך,

01:35:39:19 01:35:49:04
אני הייתי חייבת לחזק את בעלי,
שלנו לא יקרה שום דבר רע,

01:35:49:12 01:35:59:17
הכנתי את עצמי נפשית שהוא חייב
ללכת יחד איתם ולצאת מהמקום הזה.

01:35:59:21 01:36:07:24
אמרתי לד"ר ספפה שהוא צריך ללכת,
אני אשאר עם הבנות ואהיה בסדר,

01:36:07:24 01:36:11:21
אם הגורל שלי זה למות,
זה יכול לקרות בכל מקום,

01:36:11:23 01:36:16:05
הילדים לא צריכים לעבור את הדרך,
אני יחד עם הילדים אשאר במקום הזה,

01:36:16:11 01:36:21:17
אף אחד לא שמע שאני פה,
גם אלה שמשתייכים לאויבים,

01:36:21:19 01:36:24:24
לכן לא אמור להיות איום עליי,
אמרו שהם צריכים לצאת בלילה,

01:36:24:24 01:36:29:18
הם יצאו מהכפר בשעות הלילה,
איך הם עשו את הדרך הוא יספר לך.

01:36:29:21 01:36:38:23
לאחר שעזבו והגיע למקום החדש,
בן דוד של ד"ר ספפה היה טייס,

01:36:39:19 01:36:46:15
הוא סיפר לו שאשתו וילדיו,
נמצאים בעיר "מקדלה",

01:36:46:17 01:36:53:04
לאחר שדיווחו למשרד הבריאות,
רצו לשלוח מסוק לאסוף אותנו.

01:36:53:24 01:36:57:23
הכל היה מהאל, לא נמצא מסוק,
ולכן הם לא הגיעו עם המסוק לכפר.

01:36:57:24 01:37:08:02
זה היה לטובה, האל מסדר הכל,
הדיבור היה לירות במסוק שיגיע,

01:37:08:09 01:37:14:15
אמרו שהם יודעים מי האחות,
יחטפו אותה ויקבלו ממנה טיפול רפואי,

01:37:15:10 01:37:21:17
אם יש מתנגדים יש להרוג אותם במקום,
זו הייתה ההחלטה שהתקבלה לביצוע.

01:37:21:24 01:37:30:24
האיש שהיינו אצלו בבית,
הוא דוד של אשת האח, שמו "ימר",

01:37:31:18 01:37:38:24
הוא פנה אליי ואמר "סיסטר",
יש מוסלמי שנדר נדר,

01:37:39:06 01:37:45:09
הם אמרו את הדברים האלה,
זו ההחלטה שהתקבלה שם.

01:37:45:18 01:37:56:24
מול הבית הייתה כנסייה בשם "מיכאל",
סבתא שלי יהודייה, אני יהודייה,

01:37:57:15 01:38:04:10
היהודים מאמינים במיכאל,
פניתי אליו בשמו, אבא "ימר",

01:38:04:13 01:38:11:24

אני לא פונה לאל המוסלמי,
תסלח לי, אתה מנסה לעזור לי,

01:38:12:04 01:38:17:11
אבל, אני נמצאת מול כנסיית מיכאל,
אני יודעת מה המסר שאני מעבירה,

01:38:17:14 01:38:22:08
מה עושה מיכאל שיושב מולי,
הוא לא יסייע לי לצאת בשלום,

01:38:22:10 01:38:25:24
כאשר אמרתי לו את זה,
הוא נדהם והשתתק,

01:38:26:01 01:38:28:24
לאחר מכן באותו לילה,
התפללתי כל הלילה,

01:38:29:16 01:38:36:07
באותו לילה החיילים של "דרג",
כבשו בהמוניהם את העיר,

01:38:37:20 01:38:43:10
כאשר תומכי ה-"פידל" שמעו את זה,
הם עזבו את משימתם להפיל את המסוק,

01:38:43:18 01:38:55:04
התחילו לברוח כאשר הכל סגור,
הבית, הפרות והלול.

01:38:55:14 01:39:05:03
בבוקר כאשר הוא חזר מהכנסייה,
הוא פנה אליי, סיסטר האל שלך חזק,

01:39:05:13 01:39:10:14
אמר, אתמול אמרת לגבי תפילותייך,
היום הן התגשמו הלכה למעשה,

01:39:10:20 01:39:12:09
שאלתי, מה התגשם,
הוא אמר לי את זה,

01:39:12:19 01:39:23:20
עכשיו הם לא נמצאים, הם ברחו.
החיילים של "דרג" שולטים עכשיו.

01:39:25:02 01:39:33:05
הייתי בהלם, אמרתי, אני האמנתי,
לכן אמרתי שאני לא פונה לאל מוסלמי.

01:39:34:04 01:39:40:20
אמר, שהמצב הלחיץ אותו, לא ידע
איך להציל אותי, אבל האל שלך גדול.

01:39:41:22 01:39:52:16
למחרת גילינו ששלחו עבורנו
שני פרדים בשבילי ובשביל ילדיי.

01:39:52:24 01:39:56:20
לאחר מכן עלינו על הפרדים,
והתחלנו ללכת לעיירה "טנטה".

01:39:56:23 01:39:58:10
בהלוך, עשינו את הדרך ברגל.

01:39:58:12 01:40:01:10
איך הייתה לכם הדרך חזרה?

01:40:01:12 01:40:05:24
היה קשה מאוד עם ירידה
תלולה והרבה אבנים,

01:40:05:24 01:40:14:19
היה צריך לרדת מהפרד בירידה
ובעליה על מנת לא ליפול מהפרד.

01:40:15:06 01:40:22:11
הילדים הקטנים שלי כפרה עליהם,
סבלו יחד איתי כל הדרך בחזור.

01:40:22:15 01:40:25:01
לאחר מכן הגענו ל"טנטה".
-חזרתם בעצם למקום. כן.

01:40:25:24 01:40:34:24
שם, לקחו אותנו לביתו של מישהו,
הגישו לנו ארוחה ולנו שם בלילה,

01:40:34:24 01:40:38:24
הכינו את הפרדים שוב,
אמרו שצריך לקחת אותנו,

01:40:39:03 01:40:47:10
החלטתי שצריך להיפרד מהעוזרת,
הביאו לי שם קצת כסף,

01:40:48:14 01:40:50:07
מי הביא לך כסף?

01:40:50:09 01:40:56:24
האיש שאירח אותנו בביתו,
אמר, שבעלי ישלח לו כסף בהמשך,

01:40:57:01 01:41:03:13
הבאתי את הכסף לעוזרת שלי,
אני לא יודעת מה יהיה בדרך,

01:41:03:19 01:41:06:24
השאירה את הילדה שלה
וסבלה איתי בדרכים,

01:41:06:24 01:41:11:16
הבאתי לה את הכסף,
אנחנו יצאנו לדרך,

01:41:11:19 01:41:16:06
את התשלום על הפרדים,
ד"ר ספפה ישלם שנגיע.

01:41:16:24 01:41:21:14
משם בדרך סבלנו ממש,
עברנו עליות וירידות.

01:41:21:16 01:41:23:14
לאן אתם הולכים עכשיו?
אתם נמצאים ב"טנטה".

01:41:23:19 01:41:28:11
אנחנו בדרכנו ל"דסה",
עזבנו את "טנטה" והגענו ל"דסה".

01:41:28:12 01:41:30:01
מי מלווה אתך בדרך?

01:41:30:04 01:41:39:24
משם השומרים,
אחד השומרים... בעצם שניהם,

01:41:40:01 01:41:45:04
הבית שבו ישנו הוא ביתם של
הוריה של אשת אחד האחים,

01:41:45:07 01:41:51:08
העוזרת שהייתה איתי,
היא אשתו של אחד האחים.

01:41:51:11 01:41:54:20
איך היית מתארת את הדרך?
-זה היה כביש.

01:41:54:22 01:41:58:24
האם רואים את המלחמה?
-אותו זמן הייתה דממה.

01:41:59:02 01:42:02:17
הייתה דממה. לא הייתה מלחמה,
מכיוון שהשלטון היה "דרג",

01:42:02:19 01:42:06:24
הצד השני נסו על נפשם,
כפי שסיפרתי קודם.

01:42:06:24 01:42:09:24
האם הרגשתם את נוכחות ה"דרג"?

01:42:09:24 01:42:12:23
הייתה דממה, שקט,
לא רואים כלום.

01:42:12:24 01:42:17:19
הייתה דממה...
לאחר שעשינו דרך של יום אחד,

01:42:17:20 01:42:24:09
הלכנו לישון בבית אחד האחים,
הם הגישו לנו ארוחת ערב,

01:42:24:24 01:42:32:17
המיטה הייתה עשויה מבוץ,
במצבים שעייפים הכל נוח.

01:42:32:24 01:42:36:24
למחרת קמנו מוקדם מאוד,
עלינו על הפרד והמשכנו בדרכנו,

01:42:36:24 01:42:41:03
כאשר עמד להחשיך,
על הנפילות שהיו בדרך,

01:42:41:06 01:42:45:24
יש לי הרבה סיפורים על הנפילות,
השריטות, איך הילדים נפלו,

01:42:46:02 01:42:53:24
איך נפלנו לבוץ, כאשר הסוס קפץ
כיוון שלא רצה להיכנס לתוך הבוץ,

01:42:53:24 01:42:58:18
אני והבן שלי נפלנו לתוך הבוץ,

יש לי הרבה סיפורים על הדרך,

01:42:58:21 01:43:03:04

לאחר מכן הגענו למקום.
-הילדים לא בכו לכם בדרך?

01:43:03:06 01:43:07:19

את לא מאמינה איזה ילדים הם,
הם ילדים מבורכים, הם לא בכו,

01:43:07:21 01:43:12:07

הם אפילו לא היו אומרים שהם רעבים,
אני הייתי דואגת לתת להם אוכל,

01:43:12:11 01:43:16:05

הם לא היו אומרים שהם צמאים למים,
למרות שהיו רואים את היובש בשפתיים.

01:43:16:10 01:43:20:17

כשאני נזכרת בזה, הם ילדים מבורכים,
אין פשוט ילדים כאלה,

01:43:20:24 01:43:31:12

בעלי המתין לנו בכניסה לעיר,
רק כשהגעתי שמת לי לב לכינים שהיו עליי,

01:43:31:24 01:43:34:15

איך היו?
-כל הגוף שלי היה כינים,

01:43:34:17 01:43:39:24

בכפר הם הביאו לי בגדים של אחרים,
כל הגוף שלי היה מכוסה כינים,

01:43:39:24 01:43:44:14

הם נכנסו לתוך הבגדים שלי,
לאחר שהגענו ונכנסנו למקום,

01:43:45:16 01:43:49:24

הדבר הראשון שעשיתי במלון,
היה מקלחת ארוכה מאוד,

01:43:50:14 01:43:55:19

אספתי את כל הבגדים ושמתי בפח,
שם הוא הכין עבורי בגדים חדשים,

01:43:56:13 01:43:58:10

מי?
-ד"ר ספפה.

01:43:58:19 01:44:07:24
קנה עבורי בגדים כולל בגדים תחתונים,
היה גם בגד שלא היה במידה שלי,

01:44:08:13 01:44:13:07
באתיופיה, התופר לוקח מידות לתפירת
בגדים, בחנות המידה לא תהיה תואמת,

01:44:13:17 01:44:19:23
לפני שאכלתי, ישר הלכתי לתת מידות.
הלכתי עם הבגד שהיה עליי לתת מידות,

01:44:20:08 01:44:25:14
נתתי מידות לקניית ארבעה בגדים,
לאחר שסגרתי את עניין הקניות,

01:44:26:11 01:44:31:01
קנינו גם בגדים מחנויות לילדים,
כפרה עליהם הם היו רזים מאוד,

01:44:31:02 01:44:38:15
לאחר שעשינו מקלחת והתלבשנו,
אכלנו ארוחת ערב מסודרת במלון,

01:44:39:04 01:44:46:16
לאחר שהיינו שלושה לילות בבית מלון,
עברנו להתגורר בבית ששכרנו.

01:44:47:15 01:44:50:06
התגוררתם בעיר "דסה"?

01:44:51:06 01:44:58:18
כן ב-"דסה" במרכז העיר.
לאחר מכן הילדים נרשמו לגן,

01:44:59:17 01:45:07:18
בעלי חזר לעבוד, אני נשארתי בבית,
עכשיו אני לא צריכה עוזרת,

01:45:07:22 01:45:12:17
אשתו של האח חזרה הביתה,
אני נמצאת בעיר, לכן לא זקוק לאיש,

01:45:12:24 01:45:16:23
לאחר מכן החלטנו להעסיק
עוזרת שתעזור לנו בבית,

01:45:17:16 01:45:28:07
לאחר זמן מה במקום שנקרא "הייק",
זה במרחק נסיעה ביציאה מהעיר "דסה",

01:45:28:18 01:45:33:14
במקום הזה היה מרכז רפואי,
היו 2 רופאים וכ-30 אחיות.

01:45:35:00 01:45:41:09
שם התקבלנו לעבודה.
לפני שהתחלתי את העבודה,

01:45:41:19 01:45:46:10
החלטתי שאני צריכה לבקר ב"אמבובר",
רציתי לנסוע לשם כדי לבקר את הורי,

01:45:46:16 01:45:50:15
עברנו דרך ב"ג'וג'אם" לבקר את הוריו,
הילדים שלנו באו איתנו לביקור,

01:45:50:24 01:45:52:14
שם השארתי את ילדיי אצל הוריי.

01:45:52:21 01:45:54:24
איך אתם עושים את הדרך להוריך?

01:45:55:02 01:45:57:24
להורים שלי נסענו באוטובוס,
אני וגם יחד איתי ד"ר ספפה,

01:45:58:10 01:46:02:08
כאשר שיבצו אותנו לעבוד שם,
מאחר שנזכרתי במה שעבר עלינו,

01:46:02:17 01:46:08:20
את לא יכולה לסרב באותה תקופה,
יש את העניין הפוליטי ויציבות הממשל,

01:46:08:24 01:46:11:12
את צריכה להגיד אמן לכל הצעה.

01:46:11:22 01:46:15:06
את לא רצית לעבוד שם?
-ללכת לשם?

01:46:15:11 01:46:19:04
איך אני יכולה לרצות דבר כזה,
אני לא רציתי לעבוד שם,

01:46:19:10 01:46:23:04
מבחינתי הייתי מעדיפה לחזור
עם ילדיי לאזור שבו הוריי נמצאים,

01:46:23:09 01:46:28:06
במצבים כאלה אין לך בחירה,
השארתי את ילדיי אצל הוריי,

01:46:28:14 01:46:33:24
הם סבלו מספיק כשהיינו בדרכים,
היה להם קשה, לא רציתי שיסבלו עוד,

01:46:34:06 01:46:38:10
לכן העדפתי שיסבלו מהגעגועים אליי,
מאשר שיסבלו בדרכים יחד איתנו.

01:46:38:15 01:46:41:15
לכן אני וד"ר ספפה נסענו להוריי,
על מנת להשאיר אותם אצל הוריי,

01:46:41:19 01:46:43:09
איך הייתה ההרגשה להשאיר אותם?

01:46:43:16 01:46:48:24
בכיתי המון, היה קשה, לא יכולתי
לאכול אוכל, כל הזמן חשבתי אליהם.

01:46:49:12 01:46:56:15
אבל למזלי לא נשארנו הרבה זמן,
היינו בערך כ-6 עד 7 חודשים.

01:46:56:23 01:47:01:24
הדברים הסתדרו לנו בצורה טובה,
חזרנו בחזרה למקום העבודה שלנו,

01:47:02:05 01:47:03:24
במה עסקתם שם?

01:47:04:06 01:47:08:23
בשירותי רפואה, ליילד נשים,
מתן טיפול רפואי, הרבה דברים.

01:47:08:24 01:47:17:11
אילו מחלות את זוכרת משם?
האם היה לכם מענה לכל הפניות?

01:47:18:02 01:47:22:24
היה לנו טיפול כמעט לכל הפניות,
אם היה משהו שלא יכולנו לטפל בו,

01:47:23:02 01:47:25:17
היינו רושמים דו"ח רפואי
ומפנים את החולים לביה"ח.

01:47:25:21 01:47:28:24
היה לנו הכל שם, מיטות אשפוז,
תרופות ועוד הרבה דברים.

01:47:28:24 01:47:37:20
היו 2 רופאים יחד עם ד"ר ספפה,
היו גם אחיות ועוד עובדים כלליים.

01:47:38:00 01:47:43:24
היו עושים שם גם ברית מילה,
כאשר הגברים רצו להתחתן,

01:47:44:11 01:47:46:19
הגיעו אלינו לעשות ברית מילה,
- באמת?

01:47:46:23 01:47:49:24
אלה אנשים מאזור "וולו".
התושבים באזור "גונדר",

01:47:50:07 01:47:54:07
עושים ברית מילה כמו היהודים,
ביום השמיני של התינוק.

01:47:54:12 01:47:57:24
לעומת זאת באזור "וולו" עושים
ברית מילה לפני שהם מתחתנים.

01:47:58:02 01:48:02:06
לכן היו מגיעים על מנת
שיעשו להם ברית מילה.

01:48:02:11 01:48:07:01
מבחינת המחלות היו את כל המחלות,
פרט לסכרת היו את כל המחלות,

01:48:07:07 01:48:13:20
אם אתחיל לפרט זה לא ייגמר,
היו מחלות מכל הסוגים האפשריים,

01:48:13:24 01:48:20:08
היו מחלות זיהומיות שונות,
הייתה את מחלת המלריה,

01:48:20:10 01:48:28:07
מחלות בטן עם סיבוכים,
יש הרבה מחלות, עם פצעים שונים,

01:48:28:19 01:48:37:07
היו הרבה סוגים של מחלות,

פצעים, היו הרבה סוגים של מחלות.

01:48:37:24 01:48:41:02

הייתה בעיה עיניים,
הייתה בעיה באוזניים.

01:48:41:05 01:48:45:24

האם זכור לך אם הייתה מחלה
שאפיינה את האזור?

01:48:49:06 01:48:57:16

המחלות האלה נמצאות כל אזור,
למשל מחלות זיהומיות מעשן ומאבק.

01:48:58:02 01:49:06:16

הדבר היחיד שהיה שונה זה הברית,
באזור "גונדבר" אין ברית בגיל מאוחר,

01:49:07:00 01:49:12:24

רק זה היה שונה מהשאר,
כל השאר היה בכל מקום.

01:49:13:01 01:49:21:01

אם היו מגלים מחלה מסוימת באזור,
היינו נותנים תרופות למנוע התפשטות.

01:49:21:14 01:49:29:15

גברים ונשים היינו יוצאים על מנת
לתת תרופות מנע. היו הרבה מחלות.

01:49:30:03 01:49:36:24

היו מחלות הגורמות לשלשולים,
היו הרבה סוגים של מחלות.

01:49:37:21 01:49:41:10

האם לימדתם אותם איך לשמור על עצמם?
-כן...

01:49:41:21 01:49:45:04

היינו מלמדים הרבה דברים.
-מה למשל?

01:49:45:23 01:49:51:11

היינו מלמדים קודם כל על ניקיון,
לשמור על סביבה נקייה, אהה...

01:49:51:24 01:49:56:23

להתקלח, לעשות כביסה בזמן,
לפני אוכל לשטוף ידיים,

01:49:57:05 01:50:04:24
בבוקר לשטוף עם סבון ובידיים
נקיות את הפנים גם של הילדים,

01:50:05:07 01:50:14:14
לשטוף פנים בידיים נקיות, להתקלח.
היינו מלמדים אותם שיטות אכילה,

01:50:15:05 01:50:20:24
אין לאכול ללא שטיפת ידיים,
אוכלים רק לאחר שטיפת ידיים.

01:50:20:24 01:50:27:03
צריך לדעת באיזה כלי מגישים אוכל,
צריך שיהיה נקי, לשטוף אם ניתן.

01:50:27:05 01:50:33:15
גם אם זה סלים יש לשטוף.
למשל, אם יש מחלות מדבקות,

01:50:33:24 01:50:39:24
על מנת שלא ידביקו אחד את השנייה,
אם מישהו משתעל צריך לשים את היד.

01:50:40:06 01:50:46:23
אם משהו משתעל כשבועיים,
חייב שיגיע למרפאה להמשך ברור.

01:50:46:24 01:50:50:24
הוא צריך לעשות צילום על מנת
לדעת מאיזה מחלה הוא סובל,

01:50:51:05 01:50:52:24
איך הייתם מלמדים אותם?

01:50:52:24 01:50:54:14
באמהרית...
-באופן פרטני כשמגיעים למרפאה?

01:50:54:15 01:50:55:20
לא ממש לא.
-אז איך זה היה?

01:50:55:22 01:50:59:17
היינו מחלקים להם מספרים,
הם היו מתאספים לפי המספר.

01:50:59:20 01:51:02:09
...לאחר מכן...
-מה זאת אומרת שאתם מחלקים מספרים?

01:51:02:11 01:51:12:24
זה תור לכניסה ולקבלת טיפול, תור.
אז כל אחד נכנס לפי התור שלו.

01:51:12:24 01:51:16:24
כך היינו עושים להם הסברה.
-בזמן שהם ממתינים, עושים הסברה?

01:51:16:24 01:51:23:20
כן, כך היינו מבצעים את ההסברה.
היה לנו תור מי נותן הסברה ורושמים.

01:51:23:24 01:51:31:01
אוקיי, לאחר שהשארת את ילדייך,
לאן פניתם לאחר מכן?

01:51:31:04 01:51:34:19
הלכנו ל"הייק".
-איך היה בהייק?

01:51:34:21 01:51:45:03
עיירה יפיפיה, אבל לא נהנית
הייתי שקועה בגעגועים לילדיי.

01:51:45:05 01:51:49:12
קיבלנו את הבית שלנו
בתוך המרכז הרפואי,

01:51:49:21 01:51:57:24
לכן כל הזמן אמרתי שילדיי יכלו לישון פה,
לאכול את זה, מי משחק איתם ומי ומחבק אותם,

01:51:58:00 01:52:03:19
אני יודעת שאמי, אבי ואחיותיי
מחבקים אותם וזה טוב מאוד,

01:52:03:24 01:52:10:19
אבל איך אני יכולה לחבק אותם,
זה לא היה קל לאימא צעירה כמוני.

01:52:11:08 01:52:22:05
אז... לאחר זמן מה עברנו לאזור
"ג'וג'ם" לעיירה בשם "דאנגלה".

01:52:22:17 01:52:31:24
לפני שעברנו לשם הייתה לי בליטה בצוואר,
את יודעת, להיות צעיר קצת בעייתי,

01:52:32:09 01:52:38:10

בשביל היופי החלטתי לעשות ניתוח
להסרת הדבר שיש לי על הצוואר.

01:52:38:14 01:52:45:21
לאחר הניתוח אני הלכתי לילדים,
בעלי ספפה הלך למקום ששובצנו בו.

01:52:46:06 01:52:51:06
פגשתי את ילדיי שהיו
מלאי געגועים אליי,

01:52:51:24 01:52:57:24
התחבקנו חזק ששום דבר
לא היה מצליח להפריד בינינו.

01:52:58:10 01:53:00:23
את זה לא אשכח לעולם.
-ספרי לי איך היה...

01:53:00:24 01:53:07:02
וואו... התחבקנו (התעטפנו) אחד
על השנייה תוך כדי כמעט נרדמו,

01:53:07:09 01:53:16:14
הם לא רצו לעזוב בגלל הגעגועים,
הביאו לנו מים והגישו לנו דברים,

01:53:17:07 01:53:27:24
לאחר מכן כעבור שבוע בערך,
לקחתי אותם מ"אמבובר" ל"גונדר".

01:53:28:19 01:53:35:07
היו להם הרבה בגדים שקנינו להם,
את הבגדים השארתי לאחיינים שלי,

01:53:36:05 01:53:42:09
ב-"גונדר" הלכתי לחנות שיתפרו עבורם
בגדים יפים, משם הלכנו ל-"דאנגלה".

01:53:42:15 01:53:46:23
הבית שלנו היה בתוך מרכז הבריאות,
ספפה חיכה לנו בבית עד שהגענו.

01:53:48:13 01:53:53:24
לאחר מכן התחיל העניין הפוליטי
זה לא היה טוב.

01:53:55:07 01:54:02:11
אחד מגיע ואומר לך לקרוא את זה,
השני משהו אחר והשלישי את זה,

01:54:02:13 01:54:08:18
אנחנו אשר עוסקים ברפואה,
האמנו שלא עוסקים בפוליטיקה.

01:54:08:23 01:54:14:12
זה היה באמת הדבר הנכון,
מי שעוסק במתן שירותי רפואה,

01:54:15:17 01:54:22:10
יש את הקבוצה של הממשל,
ויש את הקבוצה של המתנגדים.

01:54:22:22 01:54:24:22
היו קוראים להם
"הטרור הלבן",

01:54:24:24 01:54:27:24
אלה היו מגיעים בלילה
והורגים את תומכי הממשל,

01:54:27:24 01:54:34:06
כאשר מישהו נפצע או נהרג,
היו מביאים אותו למרכז הרפואי,

01:54:34:09 01:54:38:10
אנחנו היינו נותנים שירות רפואי,
למרות שידענו שהוא לא ישרוד,

01:54:38:12 01:54:42:24
מי שורד לאחר פגיעת ראש,
שקליע נכנס ויצא בצד השני.

01:54:42:24 01:54:51:24
למרות זאת היינו מנסים להציל אותו,
תוך כדי מגיעה אישה ללדת ועוזרים לה,

01:54:52:11 01:54:59:24
היו הרבה בעיות,
בלילה היו מרביצים לאסירים,

01:54:59:24 01:55:01:24
בבוקר מביאים אותם,
שניתן להם טיפול רפואי,

01:55:02:01 01:55:09:24
בנזקים שנגרמו לאותם אנשים,
היינו מטפלים תוך כדי בכי,

01:55:10:03 01:55:16:19

אנשים היו מגיעים במצבים קשים,
התפקיד שלנו זה לטפל באנשים,

01:55:17:04 01:55:21:15
היינו מטפלים ושולחים אותם בחזרה,
למחרת היו מגיעים אחרים שנפצעו,

01:55:21:19 01:55:28:23
לאחר מכן התחילו להגיד לנו,
אולי להגן על עצמם או מחסור במיטות,

01:55:28:24 01:55:33:07
ביקשו שנגיע לבית הסוהר
למתן שירות רפואי לאסירים.

01:55:33:09 01:55:39:21
איך את הרגשת שם עם הילדים,
האם פחדת שיפגעו בכם?

01:55:39:23 01:55:44:02
חשתם מאוימים?
-כן, הם בודקים אנשים כל הזמן.

01:55:45:07 01:55:50:24
בלילה תומכי הארגון "היאפה",
היו מפזרים מכתבים לאנשים.

01:55:51:09 01:55:57:24
בבוקר הממשל היו מגיע לאנשים,
ושואל למה לך חילקו את המכתב,

01:55:58:11 01:56:03:14
הם טענו כלפיך ככה?
-היו טוענים כלפי כולם.

01:56:04:08 01:56:10:19
אנחנו נשלחנו לעבוד פה, לא ידענו.
כמו שאתם נכנסים כך גם המכתבים.

01:56:10:24 01:56:17:07
היה מקובל להלשין על אנשים,
היה ספר בשם, אהה...

01:56:17:24 01:56:22:24
לפני הפיצול בין תומכי הממשלה
למפלגת "היאפה", ספר בשם "גוך".

01:56:22:24 01:56:27:24
כאשר ד"ר ספפה היה קונה ספר,
היה נוהג לכתוב את שמו על הספר.

01:56:28:03 01:56:38:07
היו שם אחד אחרי השני עוד 5,
גם אם קנה ספר אחר או מילון,

01:56:38:09 01:56:43:19
היה רושם על הספרים את שמו,
שאם ייקחו את הספר שידעו להחזיר.

01:56:44:20 01:56:51:24
אני התחלתי לחתוך את השם במספריים,
אם מגלים את זה, יכניסו אותו לבית סוהר.

01:56:52:24 01:57:04:17
לאחר שחתכתי וכאשר באתי לזרוק,
חבריי לעבודה התנגדו שאזרוק הספרים.

01:57:05:21 01:57:14:24
לא הייתה לי ברירה אחרת,
רק לחתוך כאילו עכברים נגסו בספר.

01:57:15:24 01:57:18:24
היו הרבה דברים,
הרבה דברים.

01:57:19:03 01:57:25:09
אוקי. אמרו לכם להגיע לבית סוהר
על מנת לתת טיפול, מה זכור לך?

01:57:25:16 01:57:33:03
היה מורה בביה"ס ב"דאנגלה",
שם למדתי להשלמת 12 שנות לימוד.

01:57:34:02 01:57:42:01
הוא פנה אלי בשם סיסטר ואמר, אני
בן יחיד לאמי, עבדה קשה לגדל אותי,

01:57:43:16 01:57:52:14
עכשיו הולכים להרוג אותי בלי
שהעברתי כסף לאמי לעזור לה.

01:57:53:02 01:57:58:15
אני מרחם על אמי שזקוקה לעזרתי,
עליי אני לא דואג אם יהרגו אותי.

01:57:58:24 01:58:06:14
אסור היה שיראו אותך בוכה,
הייתי עושה עצמי מתעטשת,

01:58:07:12 01:58:13:11

לא יכולתי שלא לבכות,
אני נזכרת במורה הזה.

01:58:14:24 01:58:19:24
היו עוד הרבה דברים קשים,
היו כאלה שהרגו אותם,

01:58:19:24 01:58:22:15
את קשה כמו אבן,
את שוכחת הרבה דברים.

01:58:22:23 01:58:27:03
הרגש נמחק,
אנחנו עצמות ועור.

01:58:27:06 01:58:35:10
את לא מצליחה לאכול אחרי דבר כזה,
למרות שהשתמשנו בכפפות שם, קשה.

01:58:36:16 01:58:41:08
פעם היה לד"ר ספפה,
אקדח להגנה עצמית,

01:58:42:05 01:58:46:24
חפרתי באדמה מתחת למקום
בו אני מבשלת אינג'רה,

01:58:46:24 01:58:50:18
הכנסתי את האקדח לאדמה,
כיסיתי את האקדח בעפר,

01:58:50:23 01:58:54:24
שמתתי את הכלי לבישול
והתחלתי לבשל במקום הזה.

01:58:55:10 01:59:01:09
איפה יכולתי לזרוק את זה,
אם זורקים שאולים של מי זה.

01:59:03:05 01:59:07:24
היו עוד הרבה דברים,
אני נזכרת בעוד דבר שהיה,

01:59:08:18 01:59:13:09
זה לא היה התור שלי,
כל פעם שמגיעה יולדת,

01:59:13:11 01:59:18:12
אם אני לא נמצאת, הם לא מרוצים,
הייתה מיילדת נוספת במקום,

01:59:18:24 01:59:24:01
הם הגיעו לבית והתחילו לדפוק בדלת,
הם לקחו אותי וחשבתי שעוצרים אותי,

01:59:24:13 01:59:35:11
שמתי על עצמי שכבות של בגדים,
לאחר שיצאתי אמרו לי שרוצים שאיילד.

01:59:36:01 01:59:43:19
שמחתי שניצלתי וחשבתי
על ילדי איזה ברי מזל הם.

01:59:43:24 01:59:51:06
באותו זמן ספפה לא היה, לקחו
אותו ל"גומגופה", "ארבהמנצ'י".

01:59:52:24 01:59:58:14
זה לא היה תורי, אבל אם ניצלתי
ממעצר אני מוכנה ליילד יותר מאחת.

01:59:58:24 02:00:04:01
התחלנו ליילד את האישה עד
שעות הערב יחד.

02:00:04:14 02:00:10:09
כל הזמן הזה שהיית שם,
האם נפגשת עם הורייך?

02:00:10:17 02:00:16:24
פעם בשנה אני הולכת,
או שהם מגיעים לבקר מדי פעם.

02:00:18:10 02:00:22:24
האם הייתם מתכתבים ביניכם?
-כן, היינו מתכתבים.

02:00:23:23 02:00:32:10
המקום "דאנגלה" היה קרוב ל-"גונדר"
זה נמצא ליד "בהר דאר", "אמבובר".

02:00:32:14 02:00:40:03
זה לא היה רחוק כמו "וולו",
או רחוק כמו "ארבע מנצ'י".

02:00:40:05 02:00:44:09
כמה שנים הייתם שם?
-בערך שנתיים.

02:00:45:10 02:00:52:04

שנתיים חייתם ככה?
-כן, עם הזמן נהיה גרוע יותר.

02:00:52:16 02:00:59:12
היינו קוראים, מה קראנו?
ספרים במדעי המדינה,

02:01:00:04 02:01:07:15
זה על פוליטיקה נכון,
לנין, אנגלס, אהה...

02:01:07:24 02:01:16:11
כל מיני תיאוריות של מהפכה,
היינו קוראים על נושאים כאלה,

02:01:16:18 02:01:21:12
עכשיו ביקשו שילשינו על אנשים,
ביקשו ממני שאלשין על מישהו.

02:01:21:14 02:01:25:22
ד"ר ספפה היה ב"ארבע מינצ'י",
אני הייתי ב"דאנגלה" עם ילדיי.

02:01:26:01 02:01:30:00
אחותי ואחיין שלו היו איתי,
אמרו לי שאגלה להם משהו,

02:01:31:02 02:01:36:19
מה יכולתי לגלות להם,
עכשיו בסוף כולנו נמות,

02:01:37:07 02:01:42:24
אבל אם אני עושה את זה,
יש לי סיכוי של 50 אחוז.

02:01:43:15 02:01:50:15
אמרתי להם שייזהרו מאוד, אמרו
שאם אגלה להם הם לא ילשינו.

02:01:50:17 02:01:56:00
אמרתי שילדיי יגדלו לבד, אבל
גם הילדים שלהם יגדלו לבד.

02:01:56:23 02:02:01:24
אם תנסו להלשין על מישהו,
אוי ואבוי לכם, אני מזהירה.

02:02:02:04 02:02:05:04
למי את אומרת את זה?
-אלה שקראו איתנו...

02:02:05:13 02:02:09:14
אלה שעבדו איתנו באותו מקום,
אנשים השתנו, אדם לאדם זאב.

02:02:10:02 02:02:14:19
כל אחד תמך בארגון כזה או אחר.
זו הפוליטיקה שסיפרתי עליה קודם.

02:02:14:22 02:02:20:24
כל אחד היה עם אידאולוגיה,
חלק תמכו ב"היאפה", "אידאו", "דרג".

02:02:20:24 02:02:29:11
בנוסף ל"דרג" תמכו ב"סדד",
היו כ-7 ארגונים מפולגים ביניהם.

02:02:30:16 02:02:33:23
היה דיבור ביניכם או שכל
אחד הסתיר את התמיכה שלו?

02:02:33:24 02:02:37:21
אנשים הסתירו את זה מאחרים,
כל אחד דיבר רק עם הקבוצה שלו.

02:02:38:05 02:02:44:09
היו חברים מהארגון שלי,
היינו מדברים בינינו.

02:02:44:16 02:02:46:05
איך קראו לקבוצה שלך?

02:02:46:24 02:02:57:24
המטרה שלי הייתה להציל חיים.
פוליטיקה זה לא בשביל אחות.

02:02:58:20 02:03:04:05
הסיבה, אם תצטרכי לטפל
במישהו מהקבוצה אחרת,

02:03:04:21 02:03:08:06
את מכניסה עצמך למבחן קשה,
זו הייתה העמדה של העניין.

02:03:08:14 02:03:14:21
לכן לא רציתי להיות פה וגם שם.
אבל לא כולם חושבים כמוך.

02:03:15:11 02:03:22:11
עד היום העמדה של הייתה כזו,

כאחות זו העמדה שצריכה להיות.

02:03:23:04 02:03:28:05
אם תצטרכי לטפל בפצוע מצד האויב,
את עלולה להרגיש משהו בטיפול בו,

02:03:28:16 02:03:35:08
האתיקה הרפואית שלמדנו אומרת,
שיש לתת טיפול רפואי שווה גם לאויב.

02:03:35:13 02:03:41:21
בשביל מה צריך את הדילמה הנפשית,
אני לא רוצה את הדילמה הזו.

02:03:41:24 02:03:45:22
אבל בשביל הידע האישי,
הייתי קוראת איתם ספרים.

02:03:45:24 02:03:47:24
איפה הייתם מוצאים את הספרים?

02:03:48:05 02:03:54:10
היו קונים או מחלקים לך חופשי,
לא היו חסרים ספרים.

02:03:55:07 02:04:01:16
אז, הייתה צריכה לקרוא את זה,
הייתי לומדת איתם, כי היה צריך.

02:04:01:24 02:04:07:15
הדעה הפוליטית של הסתכמה בזה,
שאני אחות לכן הייעוד שלי הוא לרפא.

02:04:07:18 02:04:13:19
אוקיי. אז כשאת אומרת להם,
אם תלשינו עליי, אוקיי...

02:04:13:24 02:04:22:05
הזהרתי, כמו שילדיי יגדלו ללא הוריהם,
כך גם הילדים שלהם יגדלו ללא הוריהם.

02:04:22:13 02:04:31:16
אמרתי שהם לא נזהרים בשבילי,
אלה בשביל עצמם לא בשבילי(וינשאו).

02:04:31:24 02:04:39:18
הם פחדו על עצמם לכן לא
הלשינו עליי ולא על ד"ר ספפה.

02:04:39:22 02:04:45:01

בגלל זה המצב נרגע קצת,
האנשים שנכלאו באותו זמן,

02:04:45:13 02:04:50:07
נהרגו, נרצחו על יד השלטון,
-הם היו חברים שלך?

02:04:50:14 02:04:57:15
עבדו איתנו באותו מקום,
הם נרצחו, הם נתפסו.

02:05:00:18 02:05:04:15
האם את זוכרת שראית
שתפסו ולקחו מישהו?

02:05:04:24 02:05:12:24
לא, גם אם קרה בתוך המרכז הרפואי,
הבתים שלנו היו נפרדים לגמרי,

02:05:13:23 02:05:20:13
כאשר חזרתי לאחר העבודה, הייתי
רואה את המורדים (הטרור הלבן),

02:05:20:20 02:05:24:11
יכול להיות שזה היה לאחר
שהרגו או פיזרו כרוזים,

02:05:24:19 02:05:28:10
היו רואים אותי, כי הייתי
פוגשת אותם במקרה.

02:05:29:24 02:05:34:13
הייתי מורידה את הראש וממשיכה
ללכת כאילו לא ראיתי אותם.

02:05:34:18 02:05:39:14
הם יודעים שראיתי אותם בוודאות,
אבל אף פעם לא הלשנתי עליהם.

02:05:39:24 02:05:45:24
העמדה שלי הייתה משהו אחר,
הם העריכו את זה מאוד.

02:05:46:08 02:05:49:23
הם לא עצרו אותך? – לא.
הבגדים שלך היו אחרים?

02:05:49:24 02:05:53:24
היו אוספים את כולם ואומרים,
לגלות מי הם אנשי הטרור הלבן.

02:05:53:24 02:05:59:15
כאשר קוראים לי ליילד,
אני חוששת שזהו המעצר,

02:05:59:21 02:06:06:22
במהלך היום הם עושים
חיפוש בבתים למציאת נשקים,

02:06:06:24 02:06:10:12
כאשר הם מגיעים בלילה,
אני חוששת שהם עוצרים אותי.

02:06:10:14 02:06:13:04
הם עשו חיפוש בבית שלך?
כן, בטח.

02:06:13:09 02:06:19:22
בכל פעם שמישהו נהרג,
הם עושים חיפוש בבתים.

02:06:24:04 02:06:27:07
זה לא היה קל, קשה.
אני מסכימה איתך.

02:06:28:10 02:06:32:23
אוקיי. לאן אתם ממשיכים משם?
איך עזבתם את המקום הזה?

02:06:32:24 02:06:39:17
לאחר מכן הלכתי לד"ר ספפה,
חזרתי כשאני בהיריון עם טגסט.

02:06:39:20 02:06:43:21
קודם לכן קיבלתי את
ההחלטה להיכנס להיריון.

02:06:43:24 02:06:55:02
הסיבה, למה קראתי לבתי טגסט (סבלנות)?
מה שהציל אותנו זה היה הסבלנות שלי.

02:06:55:04 02:06:58:24
איך קיבלת החלטה להיכנס
שוב להיריון, לא פחדת?

02:06:59:05 02:07:02:22
באותו זמן...
הייתם במקומות עם סכנות.

02:07:02:24 02:07:11:18

זה נכון, אבל צריך שיהיה דור המשך,
אסור שייעצר, צריך שיהיה דור המשך,

02:07:11:20 02:07:19:24
אם לא תהיה רבייה,
לא תהיה המשכיות,

02:07:19:24 02:07:27:04
לא משנה איך הילד גדל,
כך ממשיכים את ההמשכיות.

02:07:30:03 02:07:34:17
בעלי הלך למקום אחר,
אני הלכתי לבקר אותו,

02:07:34:24 02:07:40:09
הלכתי לחלוק איתו את הידע שיש לי
על הדרישה של הממשל להלשין.

02:07:40:14 02:07:47:24
אני עשיתי את הדברים בצורה הזאת,
לכן הצלתי אותנו והוא צריך להיזהר.

02:07:47:24 02:07:51:14
את לא יכולה לדבר בטלפון,
מצוטטים לכל שיחה שלך.

02:07:51:24 02:07:54:22
לא היה טלפון נייד,
לכן הייתי צריכה ללכת,

02:07:54:24 02:07:58:05
אם תכתבי מכתב ותשלחי,
הם בודקים את תוכן הדברים,

02:07:58:18 02:08:02:09
כך בעצם הלכתי ועדכנתי אותו,
איפה הוא היה, לא היה בבית?

02:08:02:11 02:08:07:24
איך קוראים למקום?
-"גומוגופה", שם העיר "ארבע מנצי"

02:08:08:12 02:08:19:05
לאחר שאישרו לי את הבקשה להעברה,
עברתי כשאני בהיריון ועם ילדיי לשם.

02:08:20:09 02:08:24:19
שם נתקלנו בדברים נוספים?
-במה נתקלתם?

02:08:26:06 02:08:34:15
קובעים לעשות בחירות,
בוחרים בך ללא הנוכחות שלך,

02:08:36:14 02:08:44:11
אם חושבים שאת מתאימה להיות נציגה,
בוחרים בך ללא נוכחותך מטעם הממשלה.

02:08:45:06 02:08:49:18
בחרו בי כנציגה בתחום הסדר והביטחון.
-מה זה אומר?

02:08:49:24 02:08:56:06
ביטחון...
-הבנתי אבל מה את אמורה לעשות?

02:08:57:18 02:09:03:13
הם ילמדו אותנו מה צריך,
ואנחנו נבצע את ההוראות שלהם.

02:09:05:24 02:09:10:17
את לא יכולה לסרב או להסכים,
אני הייתי אישה בהיריון,

02:09:10:19 02:09:21:02
הבחירה בי כנציגה היה דבר גדול,
היה מאבק גדול, אנשים שונאים אותך,

02:09:21:04 02:09:25:19
אם את בתפקיד עם סמכויות,
הרבה אנשים יפחדו ממך.

02:09:25:24 02:09:32:22
בגלל שהם חוששים שאם יש לך סמכויות
מהממשלה את יכולה לגרום לכליאתם.

02:09:32:24 02:09:35:00
מה היה התפקיד שלך?

02:09:35:24 02:09:41:21
ספרי לי, מה לימדו אותך לעשות שם?

02:09:43:08 02:09:47:19
עצם היותי אישה בהיריון,
זה עזר לי מאוד באותו זמן,

02:09:48:18 02:09:54:15
כל פעם שזומונו ללימודים ולסמינר,
מצבי הבריאותי לא אפשר לי להגיע,

02:09:54:24 02:10:02:00
הייתי מקבלת אישור מחלה מהרופא,
לא הלכתי כשזומנו לכן לא למדתי.

02:10:03:14 02:10:08:02
הם היו אומרים שאוכל להשלים,
מקריאת ספרים אם זה בשביל דבר קטן.

02:10:08:04 02:10:12:20
הייתי אומרת שאני עוסקת ברפואה,
בתחום הזה אוכל לעזור הרבה,

02:10:12:21 02:10:17:08
בגלל זה הייתי מדברת קצת,
לא נהגתי לדבר הרבה.

02:10:18:10 02:10:24:24
הייתי אדם שלא הרבה לדבר,
רק בישראל פתחתי את הפה.

02:10:25:10 02:10:29:06
למה?
מה הסיבה שלא דיברתי?

02:10:29:08 02:10:36:02
כאשר את אומרת משהו את לא יודעת
במי את פוגעת או למי גרמת אושר.

02:10:36:06 02:10:39:08
אם את לא מדברת, את לא
נוגעת לא בזה ולא בזה.

02:10:39:10 02:10:47:15
זה היה בעייתי ביותר,
כולם היו מפולגים,

02:10:48:22 02:10:55:24
לאחר מכן התחלפנו, לא, בעצם
התחלפנו לאחר שנולדו שני ילדיי.

02:10:55:24 02:11:01:24
לאחר מכן האיש שהיה נציג
הממשלה התחלף גם הוא,

02:11:01:24 02:11:05:13
זה שנתן לך את הסמכויות?
-זה שממליץ לתת סמכויות.

02:11:05:14 02:11:12:14

הוא התחלף, לאחר שהתחלף
העניינים התחילו להירגע קצת.

02:11:12:23 02:11:20:24
סיפרת שאנשים פחדו ממך?
ספרי לנו מה היית רואה?

02:11:20:24 02:11:24:21
פעם השכנים היו מגיעים לביתי,
אוכלים יחד, משחקים יחד,

02:11:24:23 02:11:30:16
היו משתפים בדברים שקרו להם,
עכשיו פחות משתפים במהלך האירוח.

02:11:30:18 02:11:35:03
זה פגע בך?
-נגעלתי מזה.

02:11:36:06 02:11:41:24
שחושדים בך במשהו שאת לא,
זה לא עושה לך טוב, נגעלתי מזה.

02:11:43:13 02:11:51:08
זה לא הכאיב לי עד כדי כך,
דבר כזה גורם לך להתאכזב קצת,

02:11:51:10 02:11:56:11
אני סיפרתי לך את זה,
כי שאלת כדי להבין יותר,

02:11:56:19 02:12:00:12
העבודה שהם לא דיברו
דווקא זה הקל עלי,

02:12:01:18 02:12:07:23
הפסקתי לשמוע דיבורים על זה
שנהרג או על הבחור הזה שנעלם,

02:12:07:24 02:12:15:14
שאת לא שומעת שהרביצו לזה,
זה עושה טוב לנפש שלך קצת.

02:12:16:22 02:12:24:09
אז, ההוא התחלף
ובחרו באחרים בבחירות.

02:12:24:24 02:12:33:18
העבירו אותי למחלקה המשפטית,
למנהל קוראים בשם עלי מוסה,

02:12:35:06 02:12:40:23
היה שנוא כמו המנהל הקודם מלקו,
כאשר ההוא התחלף והגיע מישהו חדש,

02:12:40:24 02:12:46:15
הדברים השתנו לטובה בשביל כולם,
יש בחירות מדי פעם ובפעם השנייה,

02:12:47:01 02:12:56:10
בחרו בי לתפקיד חברתי,
בתפקיד זה היה לי טוב,

02:12:56:20 02:13:02:21
זה היה תפקיד של עובדת סוציאלית,
לדאוג שהורים יעשו חיסון לילדיהם,

02:13:04:09 02:13:11:17
לפני שאישה בהריון מגיעה ללדת,
לדאוג שיהיה ביקור אחות בביתה,

02:13:11:20 02:13:19:22
לפי צורך להביא אותה למרכז הרפואי,
לבדיקות או לתת לה הסברה בתחום,

02:13:19:24 02:13:24:03
מהרגע שנכנסתי לתפקיד הזה,
לא הייתי בתפקיד הרבה זמן,

02:13:24:10 02:13:29:24
האמת לא עבדתי קשה שם,
התפקיד כאחות היה קשה מאוד,

02:13:30:07 02:13:34:10
אני בעצמי הייתי פעמיים בהריון,
יילדתי בהריונות שלי שני ילדים,

02:13:34:16 02:13:40:24
זה גרם לי להוריד הילוך,
אז, היה לי מאוד נוח עם זה,

02:13:42:09 02:13:48:04
לאחר ש"מסרק" נולדה,
קראתי לה בשם הזה

02:13:48:12 02:13:52:21
לאחר שהיה שלום בצפון (מסרק),
בצפון המדינה היה שלום,

02:13:53:03 02:14:00:24

מבחינה אחרת הפירוש זה שלום,
"מסרק" היא ילדתי האחרונה,

02:14:01:20 02:14:08:24
כאשר כרעתי ללדת אותה,
העבירו את בעלי ל"אסלה",

02:14:09:05 02:14:13:04
ילדתי, הוא לא היה בלידה,
ילדתי בבית חולים מקומי,

02:14:13:07 02:14:17:24
החברים שלו באו לבקר בבית חולים,
הכוונה החברים שלנו, שם ילדתי,

02:14:18:05 02:14:28:04
לאחר 20 או 30 ימים לכיוון "אסלה"
הגיע עם רכב ממשלתי מסוג טויוטה,

02:14:28:10 02:14:35:00
נסענו עם הרכב כשהוא הגיע,
בדרך היה מקום להתרעננות,

02:14:35:02 02:14:37:24
כאשר פנינו להיכנס לשם,
קרתה לנו תאונת דרכים,

02:14:38:22 02:14:42:16
וואו... הייתם עם הילדים
כדי לעבור למקום אחר?

02:14:42:19 02:14:44:11
כן...
-תמשיכי...

02:14:44:13 02:14:51:15
אם יצא לך לשמוע שיר על
מקום בשם "אווסה לאנגנו",

02:14:51:17 02:14:59:02
הוא רצה שנהיה לילה במלון ל"אנגנו"
כאשר הוא פנה להיכנס משהו נכנס בנו,

02:14:59:17 02:15:03:16
היינו קצת מבוהלים...
-נפצעתם מהתאונה?

02:15:03:24 02:15:09:24
לא היינו פצועים, הרכב ניזוק קצת,
הרגשנו את המכה אבל לא היה כלום,

02:15:10:04 02:15:19:24
הוא היה עסוק עם הסידורים של הרכב,
אנחנו היינו במלון, היו בו מתקנים וים,

02:15:20:05 02:15:25:24
לאחר שהיינו במלון יומיים,
נסענו לכיוון "אסלה".

02:15:26:11 02:15:32:24
הבית ב"אסלה" היה דיור ציבורי,
היו בו חדרי שירות עם מטבח חיצוני.

02:15:33:14 02:15:36:24
זה היה ממש יפה,
יחסית היה יפה מאוד,

02:15:36:24 02:15:40:12
הוא שכר את הבית הזה,
אנחנו נכנסו לתוך הבית,

02:15:41:18 02:15:49:24
אני הייתי בחופשת לידה,
חיכיתי עד שאסיים את החופשה,

02:15:50:03 02:15:52:04
כמה זמן זה חופשת לידה באתיופיה?

02:15:52:06 02:15:57:12
45 ימים אבל הייתה גם חופשה שנתית,
הייתה לי חופשה של חודש ימים,

02:15:57:14 02:16:02:18
יחד עם 30 הימים של החופשה
ו-45 ימים של חופשת לידה,

02:16:02:24 02:16:11:12
רק 45 ימים, היה לי חודש
וגם בגלל המעברים עוד 15 ימים,

02:16:11:18 02:16:16:13
בקיצור חיכיתי הרבה אחרי הלידה,
היה טוב התרגלתי למקום החדש,

02:16:17:12 02:16:24:06
לאחר שהתמקמנו שם,
התחלתי לעבוד בבית חולים.

02:16:24:08 02:16:33:23
כאשר את עברת למקום החדש,

היית לאחר לידה, מי עוזר לך בבית?

02:16:33:24 02:16:39:09
אהה... גם אם את לאחר לידה,
את אישה, את צריכה לסדר את הבית,

02:16:39:18 02:16:47:09
אבל יש גם עוזרת בבית,
יש גם את החברים מעבודה,

02:16:47:12 02:16:55:19
הגברים והנשים היו באים ועוזרים
אחד לשני, היו הרבה דברים לסדר.

02:16:55:24 02:17:00:14
בקיצור הכל היה מסודר שהגעתי,
בדרך כלל אני מארגנת את הדברים,

02:17:00:20 02:17:05:18
דווקא במקרה ב"אסלה",
הדברים חיכו לי מאורגנים.

02:17:05:24 02:17:10:16
לאחר שהתארגנתי בבית החדש,
התחלתי את עבודתי בבית חולים,

02:17:10:18 02:17:19:24
בהתחלה שובצתי ביולדות,
אחר כך הייתי במחלקת ילדים.

02:17:19:24 02:17:26:11
התפקיד של היה שם מיילדת,
לאחר מכן התחיל העניין הפוליטי,

02:17:26:13 02:17:31:20
היו מאלצים אותנו להגיע לכנסים,
לאחר מכן הלכתי לכנסים,

02:17:31:23 02:17:33:17
איך היו מאלצים אותכם?

02:17:33:23 02:17:38:06
היו מגיעים לבית ונותנים אזהרה,
-איזו אזהרה היו נותנים?

02:17:38:14 02:17:40:13
אם אתם לא מגיעים לכנס הזה,
מבחינתנו אתם תומכי האויב,

02:17:40:15 02:17:43:24

אם רואים בכך תומכת האויב,
את מבינה מה מחכה לך,

02:17:44:00 02:17:45:18
מה היו עושים?

02:17:45:22 02:17:50:24
לאחר תשאול קצר של כמה שאלות,
לוקחים אותך לבית סוהר לחקירה,

02:17:50:24 02:18:00:24
שם הם מחליטים מה לעשות לך,
אנחנו קיבלנו הזמנה והלכנו לכנס,

02:18:01:01 02:18:06:08
בהתחלה אני חושבת שבחרו בי,
כנציגה בתחום הבריאות שוב,

02:18:06:10 02:18:09:21
זה תפקיד שביצעתי בתפקידי הקודם,
מבררים מה כל אחד עשה קודם.

02:18:09:23 02:18:13:09
המקום הקודם מעדכן במכתב
לגבי התפקידים שכל מועמד עשה.

02:18:13:11 02:18:19:21
לאחר מכן כנציגה בתחום,
עשיתי עבודה מצוינת,

02:18:20:03 02:18:23:08
באזור שעליו הייתי אחראית,
לא היה תינוק שלא עבר חיסון,

02:18:23:10 02:18:30:06
אין אחד שלא עשה בדיקות בטיפת חלב,
הכוונה לתושבי העיר לא הכפרים,

02:18:30:09 02:18:38:02
היה לנו מקרה שהמנהל הכללי,
המנהל הכללי של ביה"ח לא ידע,

02:18:38:06 02:18:45:08
הוא הגיע להעניק לאזור שלנו
פרס הצטיינות על העבודה שלנו,

02:18:45:10 02:18:51:14
הוא לא ידע שאני קשורה לזה,
הוא הגיע ואמר שאתם מוערכים מאוד,

02:18:51:16 02:18:56:21
אתם עשיתם עבודה טובה,
אבל במיוחד אני רוצה שתגידו לי,

02:18:56:24 02:19:03:22
מי האישה שעובדת כנציגת הבריאות,
אנחנו מעניקים את הפרס לאותה אישה,

02:19:04:10 02:19:08:24
הוא שאל מי האישה?
הם היו מופתעים שלא ידע,

02:19:08:24 02:19:15:13
אני לא רציתי לקום ולהגיד שזו אני,
הם הצביעו לכיווני וביקשו שאקום,

02:19:15:17 02:19:25:21
הוא נבהל ושאל זו את?
הרי הוא המנהל של ביה"ח.

02:19:26:13 02:19:36:08
לאחר מכן העניקו לי את הפרס כנציגה,
לאחריו בחרו בי כסגן יושב ראש,

02:19:37:04 02:19:47:01
לאחר מכן בחרו בי למחלקת כספים,
בחרו בי כיו"ר של מחלקת הכספים,

02:19:47:03 02:19:50:23
מה בעצם העבודה של היו"ר?

02:19:50:24 02:19:55:21
את עושה אסיפה על מנת לעשות דיון.
-על מה אתם מתדיינים?

02:19:55:24 02:20:03:02
אני הייתי עושה דיון על זמן,
על כך שחשוב להגיע לעבודה בזמן,

02:20:03:17 02:20:13:21
הייתי עושה דיון על בריאות,
איך שומרים על בריאות תקינה,

02:20:13:24 02:20:23:07
אני נכנסתי לתפקידים בתחום עיסוקי,
אם יש לך מקצוע יש לך מה להציע,

02:20:24:08 02:20:33:24
לאחריו בחרו בי כאחראית על כסף,
הייתי מחזיקה אצלי 200 בר,

02:20:33:24 02:20:38:14
את כל הכסף הנוסף,
הייתי מחזיקה אותו בנאמנות,

02:20:38:15 02:20:43:16
היינו שני אחראים, אחד רשם
ואני שומרת על הכסף,

02:20:43:18 02:20:47:24
היינו חותמים בנאמנות על הכסף,
ואחר כך היינו מפקידים בבנק,

02:20:47:24 02:20:55:24
לאחר מכן קיבלתי הודעה על
מלגה ללימודי רפואה ברוסיה.

02:20:56:00 02:21:01:00
יש לי חברה שלומדת שם רפואה,
משם שלחו לי הצעה למלגת לימודים.

02:21:01:03 02:21:06:05
איך שולחים לך, האם ביקשת?
-לא, לא זה מגיע מהממשלה,

02:21:06:15 02:21:12:03
אחות יכולה זכותה ללמוד רפואה,
יש הקפדה לשמור על זכותך כאישה.

02:21:12:05 02:21:18:24
שומרים על זכויות האישה כשווה,
אם יש אישה כזו נותנים לה ההזדמנות.

02:21:19:22 02:21:26:24
לאחר מכן בחרו בי ללכת לשם,
אבל ידעתי שאני לא הולכת לרוסיה.

02:21:27:02 02:21:28:16
למה?

02:21:28:24 02:21:32:16
אני לא יודעת מה הסיבה,
אני לא אוהבת את רוסיה.

02:21:33:14 02:21:38:05
זו ההרגשה שלי,
מכיוון שיש להם חלק בהפיכה אצלנו,

02:21:38:10 02:21:43:04
מנגיסטו היילה מריאם למד

להיות אכזרי לעמו מרוסיה,

02:21:43:08 02:21:47:24

לרצוח אנשים, מדיניות כזו
הגיעה לאתיופיה מרוסיה,

02:21:48:00 02:21:58:16

במקומות אחרים... יש אימפרליזם,
פיאודאליזם, אבל לא היה דבר כזה.

02:21:59:10 02:22:06:14

בגלל זה לא שמחתי להצעה,
כאשר התכוננתי לטוס לשם.

02:22:06:15 02:22:11:10

ידעתי שיחייבו אותי לטוס לשם,
מה הגיע בשבילי, ישראל.

02:22:13:24 02:22:16:08

מלגת לימודים.
-מי שולח לך את המלגה?

02:22:16:17 02:22:24:16

מפה, משפחתי שלחה, מלגת לימודים,
מלגת לימודים ללימודי מדעי המחשב,

02:22:24:24 02:22:30:02

מי שלח עבורי? בן גוריון,
אוניברסיטת בן גוריון.

02:22:30:10 02:22:35:16

אוקיי. הצעה אחת זה לרפואה,
השנייה חדשה ללימודי מדעי מחשב,

02:22:36:08 02:22:41:18

הלכתי למשרד הבריאות הראשי,
וקיבלתי אישור ללמוד בישראל,

02:22:41:20 02:22:51:10

חתמתי על חוזה שאלמד מחשבים,
ומתחייבת שלא לעבוד במשרד אחר,

02:22:52:02 02:23:03:24

לאחר מכן, התהליך היה ארוך מאוד,
זה אושר לפי השם בביה"ס טדפליצ' לאה,

02:23:04:15 02:23:10:14

אושר לי בשם "טדפה",
כי מפה קיצרו את שמי,

02:23:11:24 02:23:19:04
באותה תקופה אם יש טעות
של אות אחד, לא מאשרים.

02:23:19:24 02:23:27:13
במקרה השם "טדפלצ" ו"טדפה",
קיים גם באזור "גוג'אם" וב"גונדר".

02:23:28:10 02:23:34:18
בנוסף בלי שאני ידעתי, הוא
לא ידע וגם ד"ר ספפה לא ידע,

02:23:34:19 02:23:39:06
אח של חבר טוב שלו,
עבד במשרד שמאשר,

02:23:39:09 02:23:44:24
אם את שואלת איך ידעתי,
ידעתי לפי החותמת באישור.

02:23:45:07 02:23:51:24
בלי שהכרתי אותו הגעתי לארץ,
לאחר האישור התרגשתי מאוד,

02:23:51:24 02:23:56:10
לא הייתי מוכנה לזה,
כמעט התעלפתי מזה.

02:23:57:13 02:24:02:02
הייתי אצל קרובי משפחה
לא יכולתי לעמוד על רגליי,

02:24:02:04 02:24:05:24
היא חלצה את נעלי והורידה
את בגדיי ושמה עליי מים.

02:24:06:01 02:24:08:06
איזה קרובי משפחה היו לך?
-באדיס אבבה

02:24:08:20 02:24:12:02
חזרת לאדיס אבבה?
-באדיס אבבה יש את משרד הפנים.

02:24:12:04 02:24:17:24
מגיעים מ-"אסלה" לקבל אישור
ממשרד ממשלתי באדיס אבבה,

02:24:18:21 02:24:26:15
לאחר מכן היא הכינה לי קפה,

אז לא אהבתי כל כך לשתות קפה,

02:24:26:17 02:24:31:05

היא אמרה שהקפה יחזק
לכן שתיתי מהקפה שהגישה,

02:24:31:14 02:24:35:21

כך אישרו לי את הבקשה,
הבקשה של ילדיי נדחתה,

02:24:35:23 02:24:42:24

למה?

-אני מגיעה בזכות המלגה ללימודים,

02:24:43:22 02:24:50:03

הייתי עם הגב אל הקיר, ביקשתי
אך לא כללו בבקשה את ילדיי.

02:24:50:05 02:24:53:02

את יודעת מה עשיתי,
הלכתי למשרד ההגירה,

02:24:53:04 02:24:58:24

יש מלגת לימודים עבורי,
משרד הבריאות אישר את זה

02:24:58:24 02:25:02:01

לאור האישורים הנ"ל,
אני הולכת ללמוד שם,

02:25:02:11 02:25:08:08

בעלי עבר לאזור "הרר",
מאזור "אסלה" ל"הרר",

02:25:08:12 02:25:14:04

הוא הלך להיות מנכ"ל שם,
מי יכול לגדל את הילדים,

02:25:14:20 02:25:20:17

בישראל אישרו לנו מעונות,
אני מבקשת שתאשרו לי.

02:25:21:01 02:25:24:05

באותו יום הם אישרו לי,
כל מה שצריך לקרות, קורה.

02:25:24:10 02:25:27:24

הם אישרו לי באותו הרגע,
הכינו את הדרכון ומסרו לי,

02:25:28:09 02:25:36:07
מה שצריך לקרות קורה.
התחלתי לבכות, לא האמנתי שזה קרה,

02:25:38:07 02:25:45:01
התקשרתי לד"ר ספפה שיגיע הביתה,
עדכנתי אותו שאישרו לי במפתיע,

02:25:45:03 02:25:51:02
לא הספקתי להיפרד מההורים שלנו,
מה אעשה? אישרו מעכשיו לעכשיו,

02:25:51:18 02:25:55:18
אמרתי שאני אבקש מהם לדחות קצת,
הוא הציע להתייעץ עם חבריו לעבודה,

02:25:55:24 02:26:05:02
לאחר שהתייעצנו עם עמיתינו לעבודה,
באותו זמן יכלו לבטל גם את מה שאושר,

02:26:05:10 02:26:15:07
החברים אמרו שתעשה כפי שאושר לה,
היא תוכל להיפרד בטלפון או במכתבים,

02:26:16:13 02:26:27:24
יחד עם החברים קיבלנו את ההחלטה,
עשו לנו חיסונים, קיבלנו 5 חיסונים,

02:26:27:24 02:26:32:02
חיסון היה מאוד קשה,
החיסון שקיבלנו שם,

02:26:32:09 02:26:34:13
איך התמודדתם עם זה?
-לא הצלחנו להתמודד,

02:26:34:24 02:26:37:13
לאחר שהגענו לפה היינו חולים.
-איזה חיסונים נתנו לכם?

02:26:37:17 02:26:44:01
הביאו לנו חיסון שלא נגיע עם
מחלות של אפריקה לישראל,

02:26:44:07 02:26:54:22
הייתי רזה כמקל, אם אראה
לך תמונה את לא תאמיני,

02:26:54:24 02:27:02:12
מקל, בגלל זה לא התמודדתי,

גם לילדיי היה קשה להתמודד,

02:27:03:04 02:27:07:16

לאחר כמה ימים קיבלנו
את האישור לטוס לישראל.

02:27:07:18 02:27:10:05

האישור היה בשבילך ובשביל הילדים?
-כן.

02:27:10:11 02:27:16:05

איך הרגשת כשנפרדת מבעלך?
התקופה הייתה לא פשוטה...

02:27:16:17 02:27:25:15

בגלל המצב הייתי מבוהלת,
חששתי ורציתי לדחות את הטיסה,

02:27:25:24 02:27:31:02

מאחר שהיינו אובדי עצות,
התייעצנו עם חברינו לעבודה.

02:27:31:04 02:27:36:12

הם אמרו שלא יודעים מה יוליד יום,
עדיף שתלך ותנצל ההזדמנות שניתנה,

02:27:36:14 02:27:41:06

קיבלתם אישור יציאה גם לילדים,
לא מקבלים הזדמנויות כאלה,

02:27:41:10 02:27:46:15

לאחר שהחלטנו התחלנו ללכת,
הפנים שלנו היו מכוסות בדמעות,

02:27:46:24 02:27:56:16

בחיים לא ראיתי את ד"ר ספפה בוכה,
אז ראיתי אותו בוכה לראשונה,

02:27:56:24 02:28:03:08

אני הייתי בוכה מכל מיני דברים,
גם הילדים שראו את הוריהם בוכים,

02:28:03:17 02:28:09:06

לא יכלו להיות אדישים ובכו גם,
זהו משם בעצם התחילה ההמראה,

02:28:09:11 02:28:12:18

אני מבינה שנפרדתם הוא נשאר
באתיופיה ואתם הגעתם לפה?

02:28:12:24 02:28:18:04
לא, קיבלנו אישור לשלוש שנים,
אבל אנחנו החלטנו בינינו,

02:28:18:20 02:28:27:19
שנינו יודעים שאשלח לו מלגה
ללימודים והוא יעלה לישראל.

02:28:27:21 02:28:36:21
אבל מאחר שהאישור היה לשלוש שנים,
לא רק שלוש שנים, גם שבוע שבועיים,

02:28:36:24 02:28:44:04
הוא היה ב"הרר" ואנחנו ב"אסלה",
גם זה הוסיף על הגעגועים שהיו,

02:28:44:19 02:28:50:18
כמה זמן חייתם במפרד "הרר" ו"אסלה"?
-בערך שלושה עד ארבע חודשים,

02:28:50:24 02:28:55:11
הוא קיבל העברה לשם,
אני הייתי אמורה לעבור לאדיס,

02:28:55:15 02:29:02:09
הייתי בהתלבטות מה לעשות עם הבית,
כל זה קרה בתקופה כזאת.

02:29:04:09 02:29:11:23
לאחר שנפרדנו מהם,
מה שהיה מדהים זה אהה...

02:29:12:11 02:29:16:18
היה לי שיער וארוך,
עשיתי תסרוקת גבוהה ויפה,

02:29:18:00 02:29:24:14
אפשר היה לשים כסף בשיער,
אז הסכימו לכל אדם 50 דולר,

02:29:25:22 02:29:33:03
לארבעת ילדי 50 דולר לכל אחד,
לי 150 דולר, אין אישור ליותר מזה,

02:29:33:24 02:29:39:23
בגלל שחשדו בדקו גם בשיער,
גם במקומות אחרים עשו חיפוש,

02:29:39:24 02:29:43:17
מה הכוונה במקומות אחרים?

-בודקים גם במכנסיים ו...!

02:29:43:24 02:29:48:13

האמת לא היה לנו,
אנחנו שומרי חוק,

02:29:48:24 02:29:57:03

עלינו על המטוס והגענו,
בדרך היינו שש שעות במצרים,

02:29:58:10 02:30:06:24

שם מה שהיה מדהים הוא, אנשים
שלא הכרנו קנו לנו ארוחה,

02:30:07:03 02:30:13:18

ופחית קוקה קולה, לראשונה אז
הילדים שלי ראו פחית קוקה קולה,

02:30:14:04 02:30:19:03

לאחר שקנו לנו אכלנו ושתינו,
כשפתחנו את הסנדוויץ' ראינו,

02:30:19:18 02:30:30:11

זה היה עם ביצה וסלט, אכלנו.
בלילה הגיעו לקחת אותנו,

02:30:31:15 02:30:38:13

כאשר הם באו, קרה לנו נס
הגיעו הישראלים להכניס אותנו,

02:30:38:15 02:30:42:02

הם התחילו לדבר,
לא ידעו שאני דוברת עברית,

02:30:42:23 02:30:49:02

אני הייתי עם ארבעה ילדים,
שכל אחד מחזיק יד לשני,

02:30:49:17 02:30:55:09

הם אמרו שלא יטרטרו אותי, הם
יחזיקו את שני ילדיי ויעבירו אותי,

02:30:55:16 02:31:02:01

יעבירו לבדיקה את המזוודה הגדולה,
ואת המזוודה שהייתה איתי לא יבדקו,

02:31:03:12 02:31:08:24

עניתי להם, בסדר.
מה! את מדברת עברית?

02:31:09:10 02:31:15:24

כן, איזה נס, נס!
תשמע, היא מדברת עברית,

02:31:16:14 02:31:22:08

זה בחיים שלנו לא ראינו כזה דבר,
אז הם דיברו איתי בעברית, דיברנו,

02:31:22:20 02:31:27:24

אז הילדים שלי מסתכלים
מה היא מדברת...

02:31:27:24 02:31:31:19

לאחר מכן הם שמחו מאוד,
הם אהבו אותנו יותר,

02:31:31:24 02:31:38:03

את הילדים הקטנים, הם
חיבקו והכניסו אותם לטיסה,

02:31:38:15 02:31:42:03

הם הביאו להם משחקים,
עשו עבורם דברים מיוחדים,

02:31:42:21 02:31:47:13

אם אין מי שאוסף אותך בישראל,
את נשארת בשדה התעופה,

02:31:47:24 02:31:54:12

אם זה המצב, אנחנו נשכור חדר
במלון וניקח אותה, הטייסים והצוות,

02:31:55:05 02:32:03:16

אמרתי להם שאחותי מחכה לי,
עשינו דרך מאוד יפה, -יפה,

02:32:04:14 02:32:12:16

כשנחתנו אמרו שהם רוצים לראות
את אחותי, הילדים לא ישנו בקור כאן.

02:32:12:24 02:32:24:24

הם מצאו את אחותי עם בעלה והתינוק,
הם הפגישו בינינו, אמרו שהם העבירו

02:32:24:24 02:32:30:11

זמן נעים איתנו וביקשו הכתובת שלנו
על מנת לבוא לבקר אותנו בהזדמנות,

02:32:30:14 02:32:34:24

אני לא ידעתי את כתובתי,

כך בעצם נפרדנו לשלום,

02:32:35:02 02:32:44:07

יפה מאוד, אוקיי.
יש לי שתי שאלות אחרונות,

02:32:44:09 02:32:49:23

שאלה ראשונה, החיים שהעברת
באתיופיה, כפי שסיפרת לי,

02:32:49:24 02:32:57:24

לרוב ניתן לראות שעברת,
בהרבה מקומות שונים,

02:32:57:24 02:33:06:24

מתוך זה למה את הכי מתגעגעת?
או במה את נזכרת הכי הרבה?

02:33:11:17 02:33:21:08

הדבר המדהים הוא שאין בן אדם
שלא מתגעגע למקום הולדתו,

02:33:21:24 02:33:28:15

המקום שהיו בו הוריי, סבא וסבתא,
במיוחד הבית שגדלתי בו, הבית של סבתא,

02:33:28:17 02:33:36:12

הבית הגדול, הבית ששיחקנו בו המון,
לפעמים אני רואה את זה בחלומות,

02:33:36:18 02:33:43:06

אני מתגעגעת לזה, הייתי הבכורה,
הייתי הנכדה הראשונה.

02:33:43:08 02:33:50:11

כשהורי קנו לי בגדים,
סבא וסבתא קנו גם,

02:33:51:15 02:33:56:24

אם לספר על הילדות שלי,
למען האמת, גדלתי כילדה חופשיה,

02:33:57:05 02:34:00:21

דבר שהוא מאוד יפה,
ככה גידלו אותי הוריי,

02:34:00:23 02:34:04:22

יצאתי לשחק עם חבריי,
כמה זמן שרציתי,

02:34:06:01 02:34:14:02
בנוסף לאחר שהתחנתני,
המקומות שהייתי בהם,

02:34:14:04 02:34:16:22
גם אם זה היה לא טוב,
את נזכרת בכל מקום,

02:34:16:24 02:34:20:04
את נזכרת בחששות שהיו,
את נזכרת בדברים הטובים,

02:34:20:24 02:34:25:06
בקיצור העיר אדיס אבבה
היא עיר יפה שאני אוהבת,

02:34:25:16 02:34:33:08
לפני שהתחנתני הגעתי לשם לחופשה,
בזמן שהייתי בחופשה התחנתני שם,

02:34:33:15 02:34:37:18
לאחר מכן לכל מקום שהלכנו,
חזרנו לנוח תמיד בעיר הזאת,

02:34:37:20 02:34:40:07
אדיס אבבה יפה בעיניי,
מאוד נוח לי להיות שם,

02:34:40:09 02:34:44:24
אם אני ישנה שם בלילה,
אני קמה רגועה ורעננה.